

Kompleksna evaluacija iskorišćenosti logističkih centara Regije južne nizije od strane preduzeća

Sadržaj

1. Predstavljanje projekta, cilj istraživanja	3
2. Metodologija istraživanja	3
2.1. Glavne osnovne pretpostavke istraživanja.....	3
2.2. Metoda prikupljanja podataka	5
2.3. Metoda statističke analize.....	7
3. Rezultati istraživanja.....	9
3.1. Logistička situacija u Regiji južne nizije	9
3.2. Osnovne karakteristike preduzeća obuhvaćenih uzorkom	15
3.3. Statističke analize sa jednom varjablom	24
3.4. Statistička analiza tabela kontingencije	56
4. Zaključci	101

1. Predstavljanje projekta, cilj istraživanja

Ova studija je pripremljena u okviru konkursnog projekta „Harmonized Development of Logistics Centers in CB Region” pod identifikacionim nazivom LOGIC, koji je realizovan uz podršku IPA programa prekogranične saradnje Mađarska-Srbija. Mađarski partner u projektu je Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökség Közhasznú Egyesület, (Agencija za inovacije za Regiju južne nizije) dok je srpski partner Otvoreni univerzitet doo Subotica. Agencija za inovacije se prihvatila da sačini studiju koja sadrži analizu trenutnih potreba, interesovanja, informisanosti, evaluacija i mogućnosti razvoja u pogledu logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije, odnosno analizu saradnje sa srpskim preduzećima i korišćenja usluga logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije. U cilju izrade ove studije primenili smo prikupljanje primarnih i sekundarnih podataka. Shodno planu rada gore pomenutog projekta ciljnu grupu u primarnom prikupljanju podataka su činila mađarska preduzeća, prvenstveno ona inovativna. Takođe shodno planu rada projekta dobijene podatke smo podvrgli statističkoj analizi i sistematizovali u bazu podataka. Diseminacija rezultata istraživanja je ostvarena putem promotivne delatnosti. U okviru promotivne delatnosti organizovane su dve radionice u Segedinu, odnosno angažovani su onlajn i oflajn mediji u cilju informisanja što šire javnosti. Želja nam je da putem ove studije doprinesemo što jačoj osnovanosti procesa regionalnog razvoja logističkih centara.

2. Metodologija istraživanja

2.1. Glavne osnovne pretpostavke istraživanja

Polaznu tačku istraživanja koje je osnova ove studije čini niz pretpostavki čije potvrđivanje iziskuje prikupljanje primarnih i sekundarnih podataka. Pomenute pretpostavke su mogle biti artikulisane i kao hipoteze, međutim ograničenja u pogledu reprezentativnosti uzorka - o čemu će u daljem tekstu biti reči –nisu omogućila primenu statističko-matematičkih metoda pogodnih za proveru hipoteza.

Krenuli smo od sledećih glavnih pretpostavki:

1. Iskorišćenost usluga logističkih centara u Regiji južne nizije nije na odgovarajućem nivou
2. Preduzeća nisu u dovoljnoj meri upoznata sa logističkim centrima u Regiji južne nizije
3. Relativno mali broj preduzeća planira da koristi usluge logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije
4. Preduzeća su zadovoljna uslugama logističkih centara koja se nalaze u Regiji južne nizije
5. Prilikom korišćenja usluga logističkih centara koja se nalaze u Regiji južne nizije preduzeća prvenstveno uzimaju u obzir troškove
6. Potreba za uslugama logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa izvoznom orijentisanošću preduzeća
7. Potreba za uslugama logističkih centara koja se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa vekom poslovanja preduzeća
8. Potreba za uslugama logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa tipom delatnosti koju preduzeća obavljaju
9. Potreba za uslugama logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa brojem zaposlenih u preduzeću
10. Potreba za uslugama logističkih centara koja se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa kapacitetima prevoza kojim preduzeća raspolažu
11. Poznatost logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa

izvoznom orijentisanošću preduzeća

12. Popularnost logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa vekom poslovanja preduzeća
13. Poznatost logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa tipom delatnosti koju preduzeća obavljaju
14. Poznatost logističkih centara koj se nalaze u Regiji južne nizije regiji je povezana sa brojem zaposlenih u preduzeću
15. Poznatost logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije je povezana sa kapacitetima prevoza kojim preduzeća raspolažu
16. Kako u pogledu nabavke, tako i u pogledu prevoza dobara proizvedenih u ovim preduzećima postoje neiskorišćene mogućnosti u pogledu železničkog, vazdušnog i vodnog saobraćaja
17. Saradnja mađarskih i srpskih preduzeća je slaba
18. Malo domaćih preduzeća koristi usluge logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije
19. Preduzeća ne smatraju relevantnom harmonizaciju logističkog razvoja između Mađarske i Srbije

2.2. Metoda prikupljanja podataka

U cilju evidentiranja mišljenja preduzeća koja obavljaju delatnost u Regiji južne nizije u pogledu logističkih centara poslužili smo se metodom anketiranja pomoću anketnih listova. Potražili smo preduzeća koja raspolažu inovativnim odnosno duhovnim kapacitetom. Argument za određivanje inovativnih preduzeća kao ciljne grupe je činjenica da u regiji još nije urađena ovakva anketa, iako je pomenuta ciljna grupa od izuzetnog značaja sa aspekta

logističkog, odnosno privrednog razvoja uopšte. Neophodno je napomenuti da anketom nismo obuhvatili samo preduzeća sa sedištem u regiji, jer smatramo da i druga preduzeća mogu imati potrebu za korišćenjem usluga logističkih centara koj se nalaze u Regiji južne nizije.

Kako ne raspolažemo podacima o brojnosti celokupne populacije inovativnih preduzeća u regiji nismo mogli primeniti uzorkovanje na bazi verovatnoće, stoga se sprovedena anketa ne može smatrati reprezentativnom. Rezultati uzorka su dobijeni na osnovu ankete sprovedene u malim i srednjim preduzećima, dok su velika obuhvaćena u manjem broju. Nadalje, ne raspolažemo informacijama o nekim glavnim karakteristikama inovativnih preduća u regiji, kao što su npr. podaci o njihovoj podeli prema veličini ili industrijskoj grani, stoga ne možemo utvrditi u kojoj meri je naš uzorak reprezentativan u odnosu na pomenute podatke.

Preduzeća su pozvana da učestvuju u anketi elektronskim putem a popunjavanje anketnih listića je takođe obavljeno onlajn, dakle ne u tradicionalnom obliku, na papiru.

Spremnost za davanje odgovora je bila mala, što je moglo imati nepovoljan uticaj na statistički prikaz realnih uslova, jer je moguće da ona preduzeća koja su dostavila svoje odgovore raspolažu drugačijim karakteristikama od ukupnog broja preduzeća koja su zamoljena da učestvuju u anketi. O nedostatku volje za saradnjom svedoči činjenica da je od oko hiljadu pozvanih preduzeća **svega 102 anketnih listića vraćeno u potpunosti popunjeno**. Neophodno je naglasiti da je u pogledu pojedinih pitanja broj odgovora bio manji od pomenutog, jer veliki broj preduzća nije odgovorilo na pitanja koja nisu bila obavezna. Nasuprot tome, u slučaju drugih pitanja broj odgovora je bio veći, kako smo pored potpuno popunjenih anketnih listića akceptirali i **delimično popunjene, te je u pogledu pojedinih pitanja broj odgovora premašio 170**.

U interesu provere tačnosti naših pretpostavki na anketnim listićima smo pitanja uvrstili u sledeće grupe:

1. Opšte informacije (I grupa pitanja);
2. Prevoz i skladištenje (II grupa pitanja);
3. Logistički centri (III grupa pitanja);
4. Regionalna saradnja (IV grupa pitanja).

U odnosu na poslednju grupu pitanja je potrebno istaći da se pod regionalnom saradnjom misli na međuregionalnu saradnju u mađarsko-srpskoj pograničnoj zoni, jer se paralelno sa našim istraživačkim projektom na kojem se ova studija bazira, u Vojvodini sprovodi projekat istog karaktera.

2.3. Metoda statističke analize

Suštinski deo anketnog lista se odnosio na pitanja zatvorenog tipa, stoga su ona statistički obrađena. Statistička analiza je prvenstveno rađena pomoću standardnih sredstava opisne statistike. Vršeno je određivanje raznih vidova apsolutne i relativne učestanosti, odnosno - kod pojedinih pitanja - proseka, te su pomenute vrednosti prikazane i u obliku dijagrama. Procentualni prikaz je rađen pomoću kompjuterskog programa¹ sa pouzdanošću do jedne decimale, uz zaokruživanje shodno odnosnim opštim pravilima: od 0,05% nagore, ispod toga naniže. Shodno tome moguće je da u izvesnom broju slučajeva zbir procenata u manjoj meri odstupa od 100%. U tabelarnom prikazu – gde on postoji – u zbirnoj koloni svugde je navedeno 100%. Kod pojedinih pitanja preduzeća su mogla da označe više odgovora, te u ovakvim slučajevima zbir procenata dobijenih na bazi učestalosti odgovora prelazi 100%,

---

¹ Kalkulacija je rađena uz pomoć Excel programa., a njena tačnost je kontrolisana uz pomoć statističkog programa SPSS.

zbog čega u odnosnim tabelama ne postoji zbirna kolona. Nadalje, u slučaju pojedinih izuzetno važnih pitanja izvršena je analiza tabela kontingencije u svim mogućim kombinacijama. Dobijeni rezultati su podvrgnuti analizi delimično i na osnovu našeg praktičnog iskustva.

3. Rezultati istraživanja

3.1. Logistička situacija u Regiji južne nizije

Logistika je u biti paket uluga koji je kombinacija elemenata prevoza, transporta, skladištenja, upravljanja zalihama, pakovanja robe, kao i njenog dopremanja- pošte, brze pošte, carine, distribucije, menadžmenta lanca snabdevanja, odnosno delatnosti i poslovnih usluga koje su sa njima usko povezane i dopunjuju ih. U Regiji južne nizije je od suštinskog značaja jačanje uloge logistike u tokovima privrede prvenstveno zbog razvoja regije. O ulozi logistike u svetskoj privredi svedoči podatak da globalno logističko tržište čini značajni procenat globalnog brutom domaćeg proizvoda (GDP-a). Promet obezbeđuje suštinsku pozadinu privrede i društva, a postizanje ravnoteže na polju nejednakih teritorijalnih uslova, omogućavanje protoka robe i usluga čine važan deo manifestovanja logistike. Uprkos prednostima to za društvo predstavlja i brojne troškove koji se javljaju na nivou zajednice. Pored globalnih tokova usled povećanja intenziteta protoka robe između regija unutar Evrope došlo je do povećane potražnje za logističkim uslugama, što i u Mađarskoj pokazuje pozitivan smer razvoja. Zadovoljavanje potreba povećanog srednjeevropskog i istočnoevropskog tržišta vodi ka važnim mogućnostima razvoja (povećanja) koji generišu globalni protok robe.

U slučaju logistike istaknutu ulogu ima infrastruktura saobraćaja (drumski, železnički, vodni, vazdušni i kombinovani saobraćaj), logističkih centara i informatike. Od elemenata pružanja usluga najznačajnije su one dimenzije logističkih usluga koje su povezane sa vremenskim činiocem.

Odgovarajući nivo logistike transporta robe obezbeđuje osnov za konkurentnost privrede. U **središtu tendencija privredno-političkog razvoja, subvencionisanja i podrške treba da stoje**

prvenstveno srednja preduzeća u domaćoj svojini, koja su sposobna da pruže kompleksne logističke usluga i ostvare sopstveni razvoj. Intenziviranjem prometa robe unutar Regije južne nizije izvozni promet robe tranzitnog karaktera dobija sve veći značaj. Cilj je formiranje lanca snabdevanja koji sa aspekta troškova i vremena omogućuje najefikasniji mogući transport robe. **Preterano opterećenje drumova** međutim nije dugoročno poželjno niti sa ekološkog, niti sa finansijskog aspekta (razvoj infrastrukture).

Specijalni oblik logistike transporta je kombinovani (intermodalni) transport, koji je u stvari prevoz kontejnera i njihovo pretovarivanje prilikom promene načina prevoza. Za to je potrebna saradnja više grana saobraćaja. Glavni cilj je da se tovar preveze na što efikasniji način. U okviru toga do značajne uloge dolazi **razvoj infrastrukture luka, drumskih i železničkih veza koje spajaju intermodalne logističke centre, odnosno vodnog transporta.** Poslednjih nekoliko godina je usled promene aspekta dominantan postao komodalni transport, koji u vidu ima ne samo robu, već i komparativnu prednost podsistema. Što celishodnijim korišćenjem saobraćajnog sistema sa naglaskom na najpovoljnijim karakteristikama i njihovom iskorišćenju može se ublažiti eventualni nepovoljni spoljni uticaj.

Formiranje logističkih centara od državnog značaja započelo je još 1993. godine, međutim njihova koncepcija u više navrata izmenjena. Postoje tri glavna tipa: intermodalni logistički uslužni centri, regionlni uslužni centri i lokalni, preduzetni centri.

Stanje infrastrukture u Regiji južne nizije

Uprkos izuzetno povoljnim geografskim atributima Južne nizije saobraćajni objekti nisu u dovoljnoj meri izgrađeni, njihovo tehničko stanje je ozbiljno amortizovano. Analiza kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja je dokazala da regija zaostaje ne samo u poređenju sa Zapadnom Evropom, već i za znatno nižim državnim prosekom. Infrastruktura koja povezuje istočni i zapadni deo zemlje se ne može meriti sa mogućnostima saobraćaja u pravcu sever-jug. Shodno tome na preseku saobraćajnih koridora S-J i I-Z - Segedin,

Bekešćaba – neophodno je staviti poseban akcent na plan logističkog razvoja, usaglasiti ga i subvencionisati. Saobraćajna mreža Mađarske je koncentrisana oko Budimpešte, ima radijalni raspored, na regionalnom nivou nedostaju poprečne veze. Ili su slabog kvaliteta. Mada je gustina osnovne mreže odgovarajuća, tehnički uslovi u većini slučajeva ne odgovaraju zahtevima saobraćaja, a ujedno zaostaju i za prosekom Unije.

Što se tiče kvaliteta drumske mreže postoji veliki broj deonica koje su loše, odnosno klasifikovane su kao neodgovarajuće u poređenju sa ostalim delovima zemlje. Poboljšanjem kvaliteta puteva ne samo da bi se smanjila opasnost od saobraćajnih nesreća, već bi se umanjila i opterećenost životne sredine – usled čega bi se poboljšao i kvalitet života – i znatno bi se popravila interna dostupnost. Takođe bi se smanjio nivo buke i mogućnost pojave saobraćajnih udesa. Međutim, infrastruktura kopnenog saobraćaja nije jedino područje gde je neophodan razvoj. Volumen rečnog prevoza na deonici Tise u Mađarskoj je izuzetno mali. U poređenju sa zemljama koje raspolažu sličnim mogućnostima vodnog saobraćaja, u Mađarskoj je skoro najmanji udeo rečnog prevoza u ukupnom transportnom kapacitetu. Dakle, sa aspekta izvoza i uvoza se može konstatovati da domaći sistem saobraćaja ne obezbeđuje odgovarajuću povezanost sa važnim morskim lukama. Sa aspekta međunarodnog vodnog transporta daleko najznačajniju ulogu ima reka Dunav. **Dunav i njegove luke (npr. Baja) su od posebnog značaja u prometu poljoprivrednih proizvoda, stoga je neophodan razvoj.** Prema inicijativi Evropske komisije reintegracija Dunavskog basena se može smatrati delom integracionih tokova u srednjoj i Jugoistočnoj Evropi i obezbeđuje osnove za jednu novu osovinu rasta. Na domaćoj deonici Dunava u zavisnosti od vodostaja u polovini do dve trećine godine brodovi mogu da saobraćaju samo uz ograničenje. Tempo izgradnje luka koje su odgovarajućeg kvaliteta i mogu da rade neprekidno nije dovoljno brz. **U interesu razvoja luka i logističkih centara na Tisi, odnosno njihove evropske integracije neophodna je i integracija deonice Tise u Srbiji što je ujedno interes međunarodne luke u Segedinu.** Iskorišćenje Tise u svrhe transporta robe sprečava

česti nizak vodostaj reke, pojava plićaka, odnosno povremena neupotrebljivost ustava. **U pravcu Rumunije** sa aspekta koordinacije logističkih razvojnih projekata koji spajaju razne regije i plana njihovog subvencionisanja i podrške uz pomoć spoljnoekonomskih i spoljnopolitičkih sredstava **regija Bekešćaba-Segedin-Arad-Temišvar može biti od posebnog značaja**, kako u pogledu mreža, tako i u pogledu logističkih centara.

Logistički centri u Regiji južne nizije²

Logistički centri koji funkcionišu u pomenutoj regiji su zastareli i u pogledu izgrađenosti, i u pogledu sredstava kojima raspolažu, te su neophodne dalje investicije. Kvantitet i kvalitet sredstava koja zahtevaju veliki kapital (sredstva koja se koriste u manipulaciji i skladištenju robe) i informatička sredstva koja ih dopunjuju (sredstva upravljanja transportom i sistemi za identifikaciju proizvoda) je nedovoljan, u pogledu modernih rešenja smo u ogromnom zaostatku. Suočavamo se sa ozbiljnim kvalitativnim problemima i u pogledu sredstava prevoza (naročito železničkog i vodnog). U nerazvijenim regionima je skromnija zainteresovanost za investicije. Tokom regionalnog razvoja u regiji je neophodno intenzivnije uključivanje državnih mreža preduzeća.

Mala i srednja preduzeća su i sama značajni pružaoci usluga. Značajni deo mikropreduzeća, međutim, ne vrši intenzivnu delatnost sa logističkog aspekta, njihov sistem sanbdevanja više liči na domaćinstva, stoga je njihov pristup logističkim uslugama sličan kao u slučaju stanovništva. Kod niže kategorije malih i srednjih preduzeća već postoji interes, ali nisu automatski zainteresovani za mogućnosti koje nude logističke mreže. Intenzitet logističke aktivnosti preduzeća srednje i više kategorije zavisi od njihove primarne delatnosti i mogu

---

² Logistički akcioni plan 2009-2013

biti zainteresovana za uključivanje u neku od logističkih mreža kako u pogledu realizacije, tako i u pogledu nabavke.

Korelacije digitalnog razvoja i logistike³

Samo tržište nije u mogućnosti da obezbedi uslove neophodne za digitalni razvoj naselja. Tehnološki razvoj podstiču inovacije i ulaganja. **U nabavci modernih sredstava informatičke tehnike** (npr. GPS opreme, RFID sistemi, moderna informatička sredstva u službi privređivanja). **neophodno je subvencionisati pružaoce usluga koji imaju kapacitete za pružanje kompleksnih logističkih usluga.**

Prioriteti i mogućnosti razvoja infrastrukture⁴

U Južnoj niziji je od prevashodnog značaja poboljšati mogućnosti drumskog i masovnog saobraćaja kako bi podregioni postali lakše dostupni. Regionalna razvojna strategija tri županije koje se nalaze u Južnoj niziji bazira se na osnovnim principima državne regionalne politike koji se primenjuju i u Uniji. U županijama Bekeš i Čongrad ističe se jedan osnovni cilj. Glavni cilj Bekeša je što uspešnija integracija u domaće privredne tokove koji se modernizuju, a Čongrad smatra da je od ključnog značaja poboljšanje inostrane i domaće konkurentnosti županije. Jačanje Regije južne nizije je u celosti nezavisan razvojni programa. Svugde se značajna uloga pripisuje dinamičnim centrima, npr. Segedinu. U županiji Bač-Kiškun su se pojavile dalje zamisli, te je u prvi plan stavljen razvoj nedovoljno razvijenih regiona. Cilj je **razvijanje intermodalnog karaktera saobraćaja celokupne države i pojedinih regija, stvaranje infrastrukture inteligentne organizacije saobraćaja**, i samim tim omogućavanje

---

³ Akcioni plan Digitalno obnavljanje 2010-2014

⁴ Operativni program Južne nizije, 3. Prioritet – Razvoj saobraćajne infrastrukture

ekonomične i - gde je moguće – ekološke dostupnosti. Nadalje pojednostavljivanje upotrebe raznih vrsta saobraćaja, **intenzivnije uključenje logističkih centara u glavnu saobraćajnu mrežu (drumsku, železničku, vodnu)**. Primarna je izgradnja i obnavljanje železničkih pruga, ukrštaja, prilaznih puteva, priključaka, kao i izgradnja i razvoj spoljne infrastrukture luka. U pogledu razvijanja saobraćajne infrastrukture regije pored poboljšanja dostupnosti – što obuhvata poboljšanje dostupnosti centara podregiona putem drumskog, odnosno javnog prevoza – prioritet treba da bude i subvencionisanje održivog razvoja saobraćaja. Međutim sa logističkog aspekta **poboljšanje dostupnosti ima znatno veći uticaj na privredne tokove**. U interesu unapređenja dostupnosti gradskih usluga, odnosno pospešivanja razvoja privrede i što bržeg širenja društvenih inovacija neophodno je u značajnoj meri poboljšati dostupnost kako naselja, tako i teritorija van naselja. Az

Van naselja:

- izgradnja, osavremenjavanje, obnavljanje i jačanje sporednih i prilaznih puteva
- izgradnja prilaznih deonica i priključaka u interesu poboljšanja dostupnosti centara podregiona

U naseljima:

- obnavljanje, proširenje lokalnih i javnih puteva, obnavljanje ukrštaja u interesu dostupnosti industrijske zone

Elementi razvoja koji doprinose optimalizaciji protoka robe:

- stvaranje mobilnosti između raznih grana prevoza, proširenje mogućnosti pretovara, smanjenje vremena potrebnog za pretovar
- poboljšanje dostupnosti logističkih centara
- razvoj saobraćajnih veza između logističkih centara
- integrisanje logističkih centara za potrebe preduzeća sa manjim potrebama transporta –zbirni transport u slučaju tovarnih jedinica manjih od kapaciteta jednog vozila

Intermodalni transport⁵

Zahvaljujući transportu robe uz primenu više načina prevoza i razvoju logističkih usluga vezanih za transport, mogućnosti koje proističu iz povoljnog geopolitičkog položaja se mogu u većoj meri iskoristiti, a istovremeno se zadovoljavaju i kriterijumi održivog razvoja. Pospešivanje tehnološkog, infrastrukturnog i informatičkog razvoja usluga intermodalnog transporta i logistike omogućuje pojavljivanje mogućnosti kao što je tehnološko osavremenjavanje intermodalnih centara, uvođenje integrisanog informacionog sistema ili elektronske obrade podataka, poboljšanje uslova manipulacije i skladištenja robe. **Intermodalna logistika funkcioniše na bazi tržišta, te je celishodno održati pogodnosti koje to podržavaju**, i treba težiti ka smanjenju administrativnog opterećenja zainteresovanih preduzeća. Ovaj neposredno povlašćeni krug obuhvata pomenuta transportno-logistička preduzeća. Neophodno je ponovo ozbiljno razmisliti o stvaranju institucionalnih uslova za koordinaciju podsektora. Centralističko odlučivanje o razvoju logistike je ranije bila uvrežena praksa, i kao rezultat toga nastala je domaća uslužna logistička mreža, koja se i u Regiji južne nizije sve više širi. Međutim, na polju logistike transporta veliki broj investicija je ostao neiksorišćen, stoga se predlaže dopunsko subvencionisanje tržišnih inicijativa.

3.2. Osnovne karakteristike preduzeća obuhvaćenih uzorkom

---

⁵ Új Széchenyi Terv (Novi Sečenji plan)

Uprkos činjenici da se naš uzorak ne može smatrati reprezentativnim, sa aspekta metodologije istraživanja ipak je opravdano ispitivanje relevantnih ošptih karakteristika vezanih za temu istraživanja.

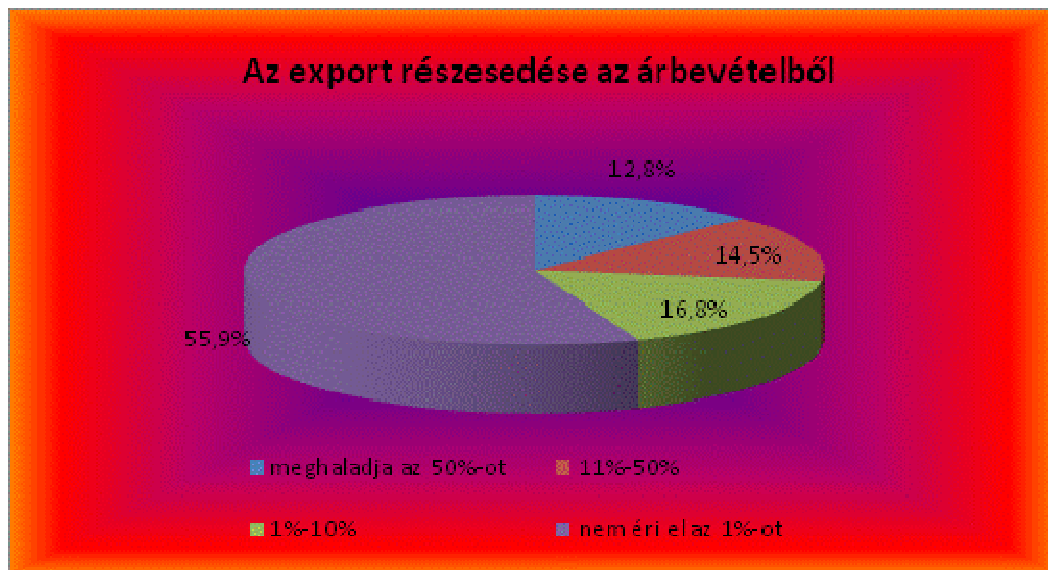
Većina preduzeća koja su dostavila svoje odgovore nije izvozno orijentisana, naime u slučaju 55,9 % njih udeo izvoza u neto prihodu od prometa ne dostiže 1%. Istovremeno može se reći da kod oko četvrtine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore izvoz predstavlja značajan udeo u neto prihodu od prometa, te se pretpostavlja se da ona daleko više trebaju usluge logističkih centara, tako i onih u Regiji južne nizije.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu udela izvoza u neto prihodu od prometa:

Tabela 1.: Udeo izvoza u neto prihodu od prometa preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Udeo izvoza u neto prihodu od prometa	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
prelazi 50%	23	12,8%
11%-50%	26	14,5%
1%-10%	30	16,8%
ne dostiže 1%	100	55,9%
Ukupno	179	100,0%

Dijagram 1.: Udeo izvoza u neto prihodu od prometa preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Sedište većine preduzeća koja su dala odgovore se nalazi na teritoriji Regije južne nizije. Međutim, neophodno je dodati da u regiji mogu da posluju i preduzeća čije se sedište ne nalazi u Regiji južne nizije. Shodno tome njihovo uključjenje u istraživanje je opravdano, jer i ona mogu imati potrebe odnosno mišljenje u pogledu logističkih centara koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije. U pogledu sastava uzorka prema sedištu potrebno je naglasiti da u grupi preduzeća sa sedištem u regiji dominiraju ona koja se nalaze u županiji Bač-Kiškun. To može biti znak da se u pomenutoj županiji javlja ozbiljnija potreba za uslugama logističkih centara koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije.

Sledeća tabela prikazuje apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu sedišta preduzeća:

Tabela 2.: Sedište preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Sedište preduzeća	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
Kečkemet	30	20,0%

Mađarska-Srbija
IPA prekogranični program

Bekešcaba	3	2,0%
Baja	13	8,7%
Oroshaza	2	1,3%
Segedin	23	15,3%
Hodmezevašarhelj	3	2,0%
Kiškunhalaš	8	5,3%
Solnok	2	1,3%
Janošhalma	2	1,3%
Meljkut	1	0,7%
Harta	1	0,7%
Kiškeres	2	1,3%
Kaloča	2	1,3%
Šoltvadkert	1	0,7%
Lakitelek	1	0,7%
Jassentlaslo	2	1,3%
Kiškunfeleđhaza	6	4,0%
Sarvas	7	4,7%
Tisakečke	1	0,7%
Senteš	1	0,7%
Desk	1	0,7%
Dombovar	2	1,3%
Budimpešta	18	12,0%
Berzence	1	0,7%
Ozd	1	0,7%
Kapošvar	2	1,3%
Pečuj	4	2,7%

Ujlendel	1	0,7%
Kišujsalaš	1	0,7%
Đer	1	0,7%
Debrecen	3	2,0%
Akasto	1	0,7%
Večeš	1	0,7%
Dunakesi	1	0,7%
Tisasentimre	1	0,7%
Ukupno	150	100,0%

Približno dve trećine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore osnovano je pre više od 10 godina, dakle naš anketni list su preventivno popunila preduzeća koja odavno rade i shodno tom se pretpostavlja da imaju osnovano mišljenje o logističkim centrima koja rade na teritoriji Regije južne nizije. Tu pretpostavku podržava i činjenica da je popunjeni anketni lista vratilo veoma mali broj mladih preduzeća koja su osnovana pre manje od 2 godine.

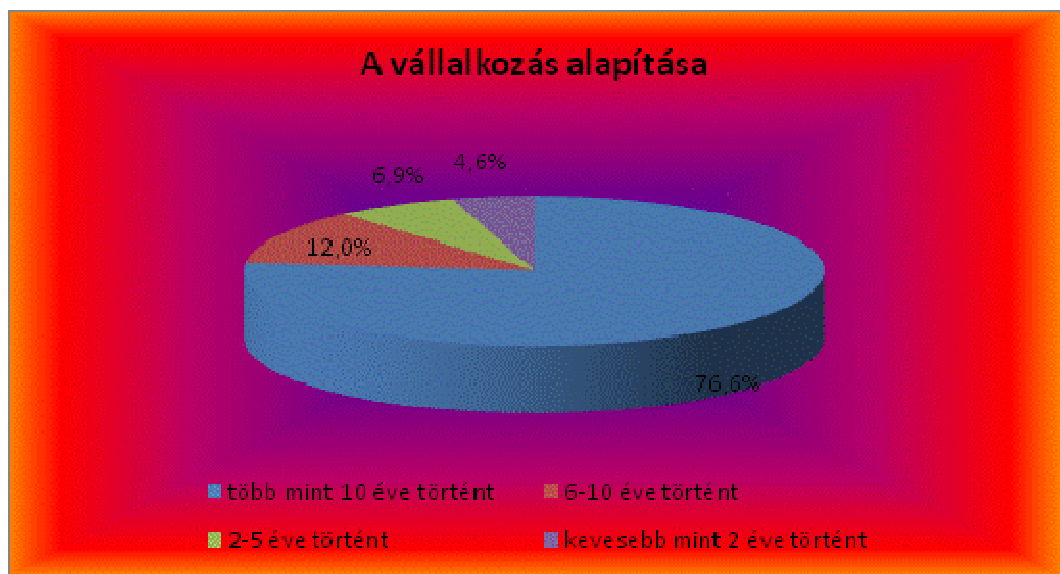
Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestalost u pogledu osnivanja preduzeća:

Tabela 3.: Vreme osnivanja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Preduzeće osnovano	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
Pre više od 10 godina	134	76,6%
pre 6-10 godina	21	12,0%
pre 2-5 godina	12	6,9%
pre manje od 2 godine	8	4,6%

Ukupno	175	100,0%
---------------	------------	---------------

Dijagram 2.: Vreme osnivanja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Može se konstatovati da se preduzeća koja su dala svoje odgovore većinom bave trgovinom ili nekom drugom uslužnom delatnošću. Nakon njih slede preduzeća koja se bave industrijskom delatnošću, dok je poljoprivredna delatnost zastupljena u neznatnom broju preduzeća. Činjenica da je broj poljoprivrednih preduzeća tako nizak može se smatrati nepovoljnom sa aspekta reprezentativnosti uzorka, pošto je Regija južne nizije područje agrarnog karaktera.

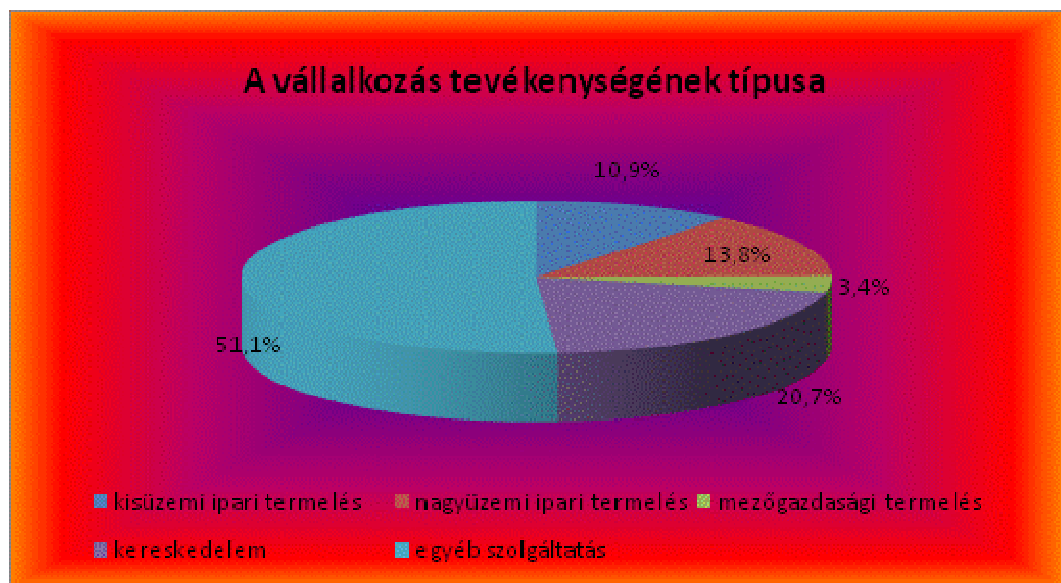
Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestaost u pogledu tipa delatnosti preduzeća:

Tabela 4.: Tip delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Tip delatnosti preduzeća	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
mala privreda	19	10,9%
industrijska proizvodnja	24	13,8%
poljoprivredna proizvodnja	6	3,4%
trgovina	36	20,7%
ostale usluge	89	51,1%
Ukupno	174	100,0%

Dijagram 3.: Tip delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Na osnovu broja zaposlenih približno 70% preduzeća se može smatrati mikro i malim preduzećima. Međutim, uopšte nije zanemarivo prisustvo velikih preduzeća u uzorku, kako procenat, odnosno broj preduzeća koja imaju više od 200 zaposlenih prelazi 10%, odnosno oni su zastupljeni u većem broju u uzorku. Smatramo da je ovu činjenicu neophodno

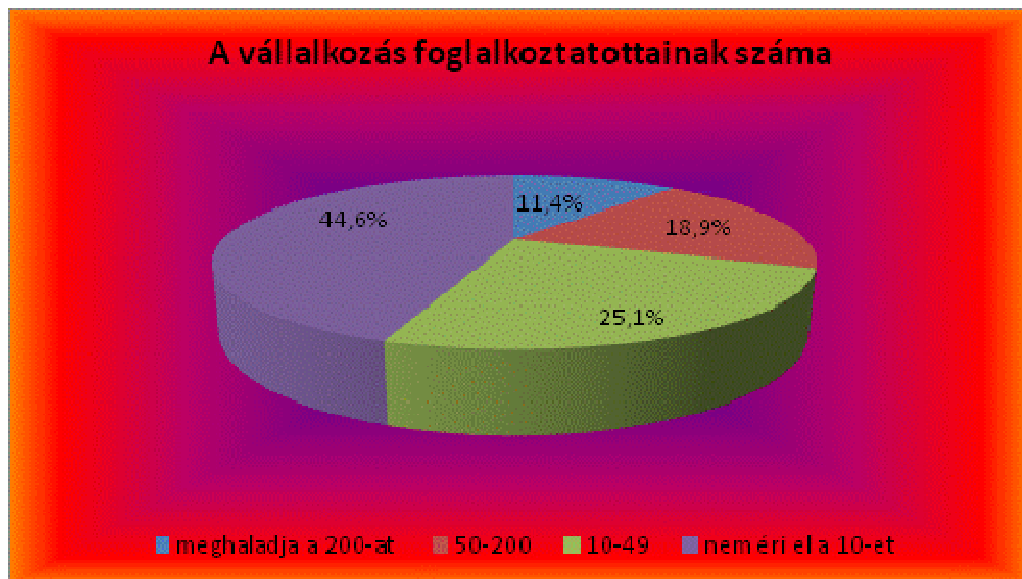
naglasiti, jer se pretpostavlja da su njihove potrebe za uslugama logističkih centara intenzivnije, tojest da je moguće da realne potrebe zaostaju za potrebama iskazanim u uzorku.

Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu broja zaposlenih u preduzeću:

Tabela 5.: Broj zaposlenih u preduzećima koja su dosvila svoj odgovore

Broj zaposlenih u preduzeću	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
više od 200	20	11,4%
50-200	33	18,9%
10-49	44	25,1%
manje od 10	78	44,6%
Ukupno	175	100,0%

Dijagram 4.: Broj zaposlenih u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Većina preduzeća koja su dostavila svoje odgovore raspolaže sa relativno velikim brojem kupaca obzirom da u oko 60% slučajeva broj evidentiranih kupaca prelazi 50. Međutim, u slučaju oko jedne desetine preduzeća broj kupaca ne dostiže 5. Pretpostavka je da preduzeća sa ovako malim brojem kupaca zadovoljavaju specijalne potrebe kupaca, stoga mogu računati sa malim brojem potencijalnih kupaca. Naravno, mogući su i drugi razlozi za mali broj kupaca.

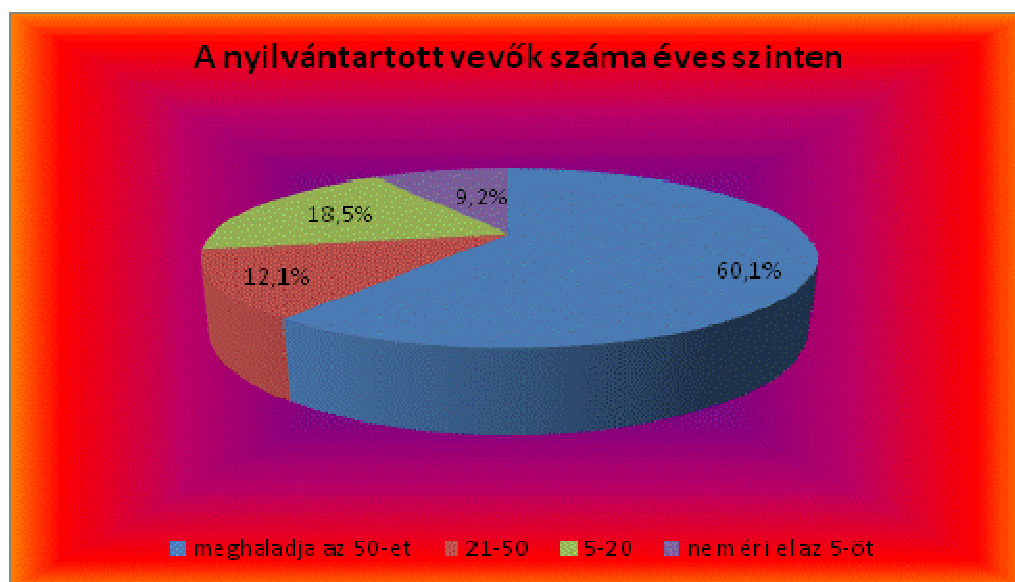
Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu evidentiranih kupaca preduzeća:

Tabela 6.: Broj evidentiranih kupaca preduzeća koja su dostavila svoj odgovore

Broj evidentiranih kupaca na godišnjem nivou	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
više od 50	104	60,1%
21-50	21	12,1%
5-20	32	18,5%

manje od 5	16	9,2%
Ukupno	173	100,0%

Dijagram 5.: Broj evidentiranih kupaca preduzeća koja su dostavila svoj odgovore

3.3. Statističke analize sa jednom varjablom

Velika većina preduzeća koja su dostavila svoje odgovore koristi drumski saobraćaj u distribuciji proizvoda. To je rezultat koji smo i očekivali obzirom da je za preduzeća koja se nalaze u regiji ovaj vid transporta karakterističan. Istovremeno ovaj rezultat ukazuje i na činjenicu da **na polju železničkog, vodnog i vazdušnog saobraćaja ima neiskorišćenih**

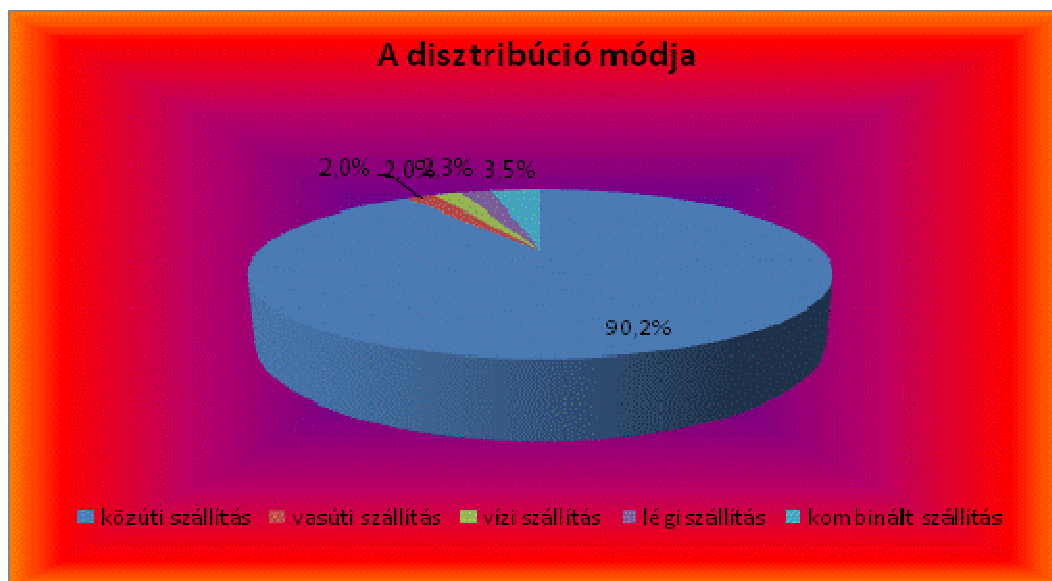
kapaciteta. Kod svega nekoliko preduzeća igra značajnu ulogu kombinovani ili vodni transport.

Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu načina transporta:

Tabela 7.: Način distribucije u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Način distribucije	Procenat distribucije
drumski transport	90,2%
železnički transport	2,0%
vodni transport	2,0%
vazdušni transport	2,3%
kombinovani transport	3,5%
Ukupno	100,0%

Dijagram 6.: Način distribucije u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

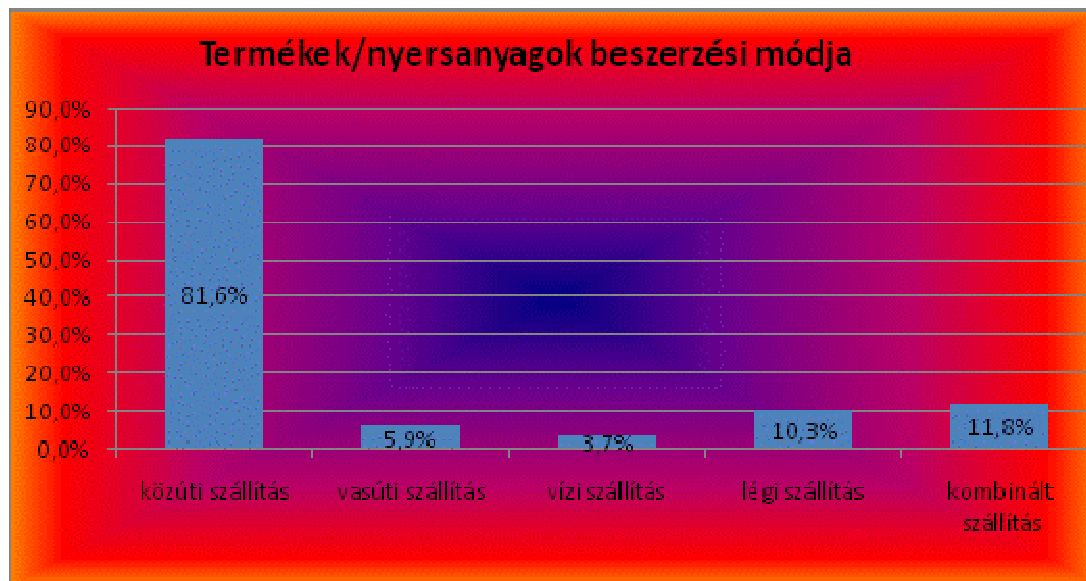
Slično distribuciji, nabavka raznih sirovina i proizvoda se takođe odvija prvenstveno putem drumskog saobraćaja. Kod većine preduzeća transport se odvija isključivo u obliku drumskog saobraćaja, što ponovo skreće pažnju na neiskorišćenost kapaciteta železničkog, vazdušnog i vodnog prevoza.

Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu načina nabavke proizvoda/sirovine:

Tabela 8.: Način nabavke proizvoda/sirovine

Način nabavke proizvoda/sirovine	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
drumski transport	111	81,6%
železnički transport	8	5,9%
vodni transport	5	3,7%
vazdušni transport	14	10,3%
kombinovani transport	16	11,8%
Ukupno	154	

Dijagram 7.:Način nabavke proizvoda/sirovine

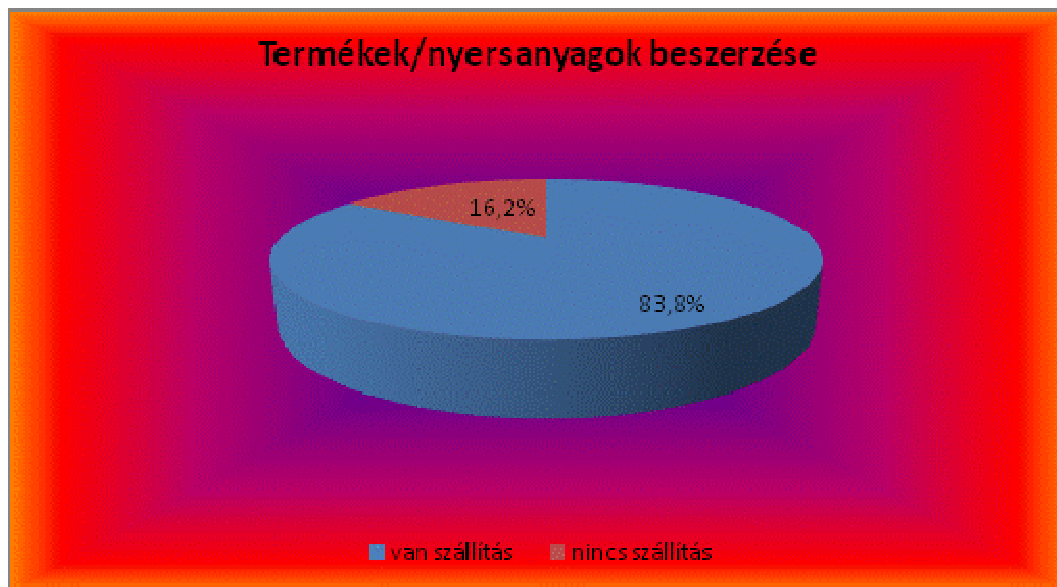

U pogledu nabavke proizvoda i sirovine neophodno je dodati da u oko jednoj šestini preduzeća koja su dostavila svoje odgovore uopšte mena transporta. Za pretpostaviti je da ova preduzeća imaju manje izražene potrebe u pogledu korišćenja usluga logističkih centara. Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu postojanja prevoza u nabavci proizvoda/sirovine:

Tabela 9.: Nabavka proizvoda/sirovine

Nabavka proizvoda/sirovine	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
ima prevoza	114	83,8%
nema prevoza	22	16,2%
Ukupno:	136	100,0%

Dijagram 8.: Nabavka proizvoda/sirovine

U slučaju većine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore reč je prvenstveno o transportu koji se odvija svakodnevno ili nedeljno, znači relativno često. Shodno tome **može se očekivati intenzivna potreba za korišćenjem usluga logističkih centara, jer učestali prevoz koji karakteriše veliki broj preduzeća može povećati tražnju.**

Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu zastupljenosti pojedinih vrsta prevoza u dinamici transporta:

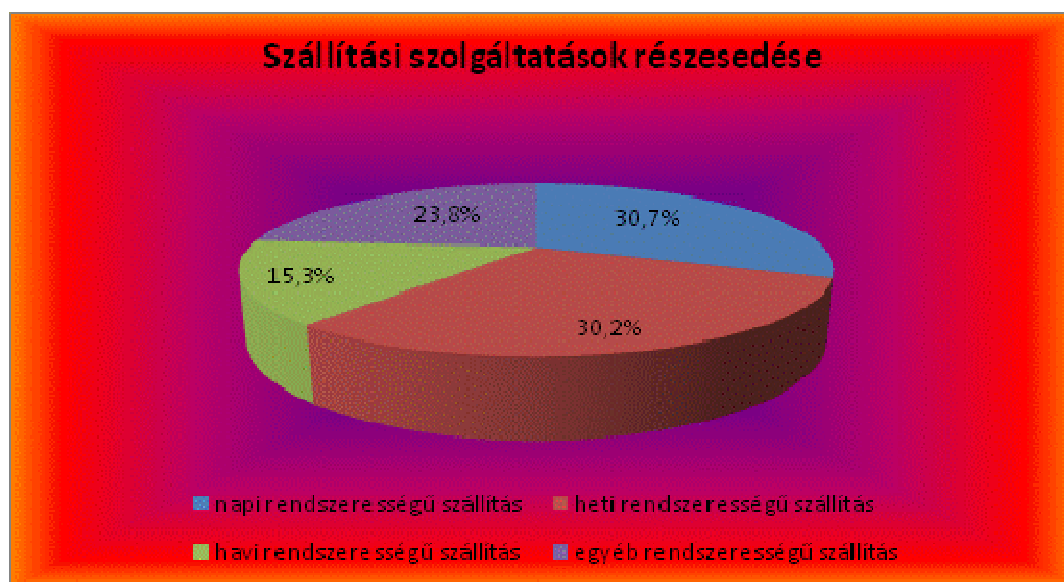
Tabela 10.: Dinamika usluga transporta

Dinamika transporta	Procenat dinamiketransporta
svakodnevni transport	30,7%
nedeljni transport	30,2%

mesečni transport	15,3%
druga dinamika	23,8%
Ukupno	100,0%

Dijagram 9.: Dinamika usluga transporta

Na jedinstven način u slučaju oko polovine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore ne postoje prevozna kapaciteti, a ukoliko oni postoje relativno su malog obima. Uprkos tome se može reći da je u slučaju 14,3% preduzeća koja su dostavila odgovore transportni kapacitet preko 200 tona. Ova preduzeća većeg transportnog kapaciteta verovatno imaju veće potrebe u pogledu usluga logističkih centara.

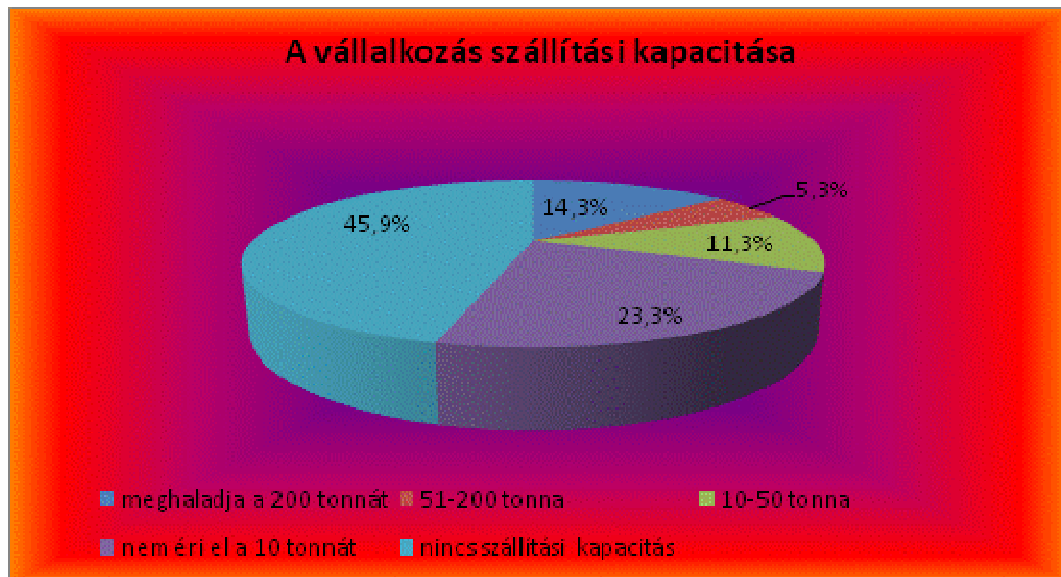
Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu

transportnog kapaciteta preduzeća:

Tabela 11.: Transportni kapaciteti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Transportni kapaciteti preduzeća	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
preko 200 tona	19	14,3%
51-200 tona	7	5,3%
10-50 tona	15	11,3%
manje od 10 tonna	31	23,3%
ne postoji transportni kapacitet	61	45,9%
Ukupno	133	100,0%

Dijagram 10.: Transportni kapaciteti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

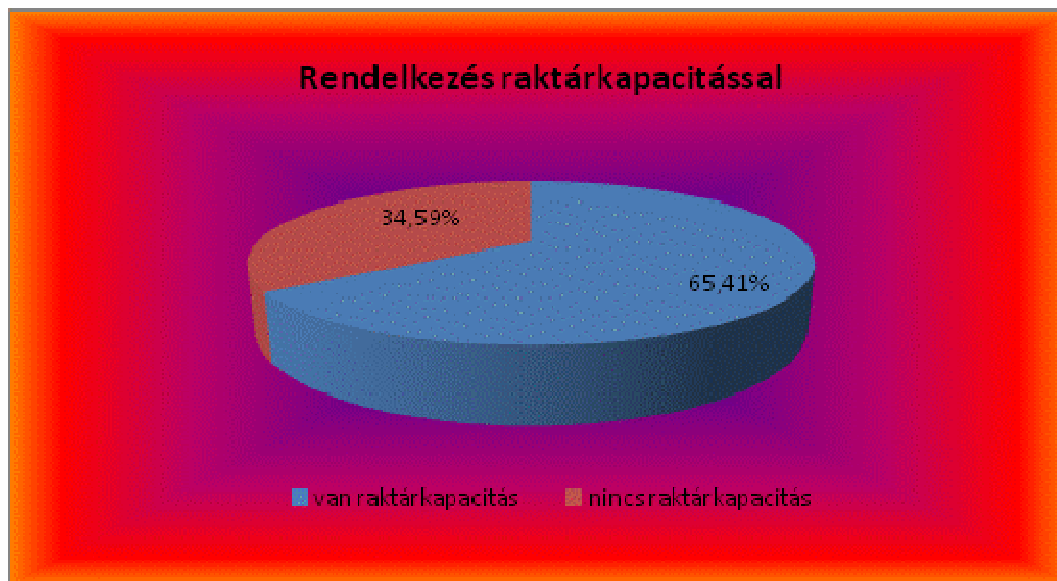
Blizu dve trećine preduzeća koja dostavila svoje odgovore raspolaže skladišnim kapacitetima. Pomenuta preduzeća verovatno imaju veće potrebe u pogledu korišćenja usluga logističkih centara od onih koja ne raspolažu skladišnim kapacitetima.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu postojanja skladišnih kapaciteta:

Tabela 12.: Postojanje skladišnog kapaciteta u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Postojanje skladišnog kapaciteta	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
ima skladišnih kapaciteta	87	65,41%
nema skladišnih kapaciteta	46	34,59%
Ukupno	133	100,0%

Dijagram 11.: Postojanje skladišnog kapaciteta u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Ukoliko posmatramo samo preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom možemo konstatovati da u slučaju preduzeća koja poseduju skladišta otvorenog tipa postoje znatne razlike u pogledu veličine skladišnog prostora. Karakteristično je da je tačno isti broj preduzeća naznačio skladišni kapacitet od 100-500 kvadratnih metara, 501-2000 kvadratnih metara odnosno više od 2000 kvadratnih metara. Pretpostavlja se da preduzeća koja raspolažu većim skladišnim kapacitetima imaju veće potrebe u pogledu korišćenja usluga logističkih centara.

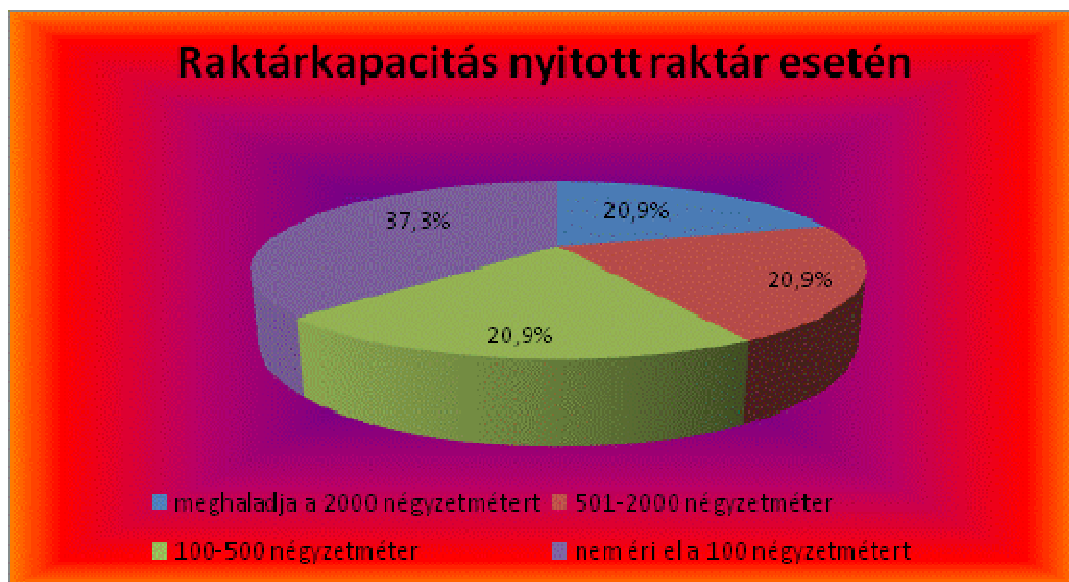
Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu kapaciteta skladišta otvorenog tipa:

Tabela 13.: Skladišta otvorenog tipa u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Kapaciteti skladišta otvorenog tipa	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća

preko 2000 kvadratnih metara	14	20,9%
501-2000 kvadratnih metara	14	20,9%
100-500 kvadratnih metara	14	20,9%
ne dostiže 100 kvadratnih metara	25	37,3%
Ukupno	67	100,0%

Dijagram 12.: Skladišta otvorenog tipa u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

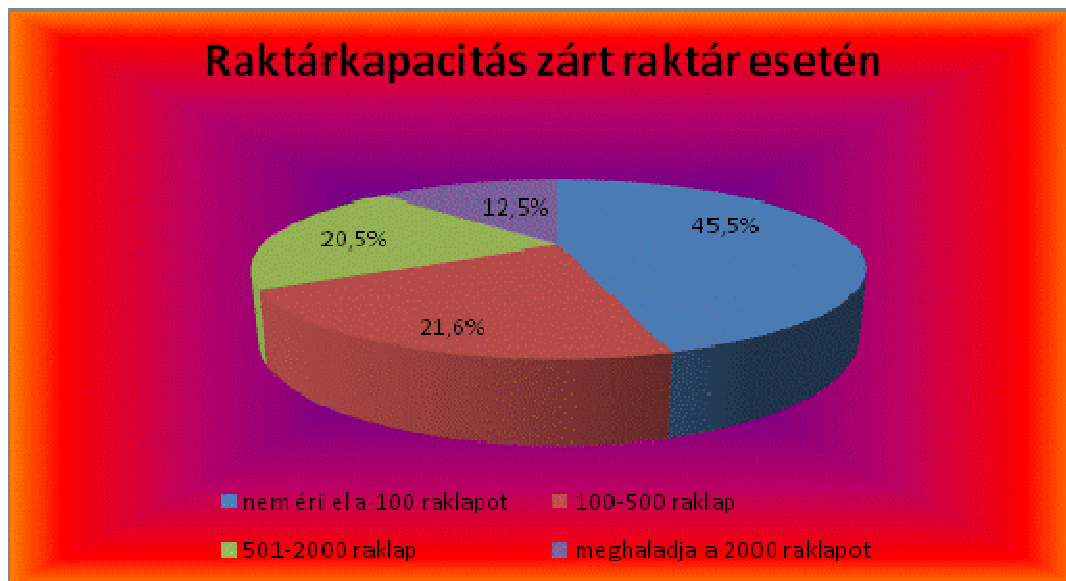
Što se tiče skladišta zatvorenog tipa, može se konstatovati da je u slučaju preduzeća koja raspolažu skladišnim prostorom kapacitet skladišta zatvorenog tipa u dve trećine slučajeva ispod 500 paleta. Istovremeno podaci pokazuju da u slučaju jedne osmine preduzeća skladišni kapacitet zatvorenog tipa prelazi 2000 paleta. U pogledu kapaciteta skladišta zatvorenog tipa raspolažemo tačnijim podacima, stoga ćemo izneti još nekoliko statističkih podataka. Prosečni skladišni kapacitet je iznosio 2610,261 paleta. Za ovu veliku cifru je

zaslužno nekoliko velikih preduzeća koja raspolazu izuzetno velikim skladišnim kapacitetima. Uticaj iznimno visokih vrednosti dokazuje i veoma velika varijansa/disperzija uzorka (12999,56). U cilju eliminisanja uticaja autlajera čini se celishodnim pored proseka opisati uzorak i pomoću njegove medijane. Medijana uzorka je iznosila svega 100 paleta. Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu skladišnog prostora zatvorenog tipa:

Tabela 14.: Skladišta zatvorenog tipa u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Skladišni prostor zatvorenog tipa	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
ne dostiže 100 paleta	40	45,5%
100-500 paleta	19	21,6%
501-2000 paleta	18	20,5%
preko 2000 paleta	11	12,5%
Ukupno	88	100,0%

Dijagram 13.: Skladišta zatvorenog tipa u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

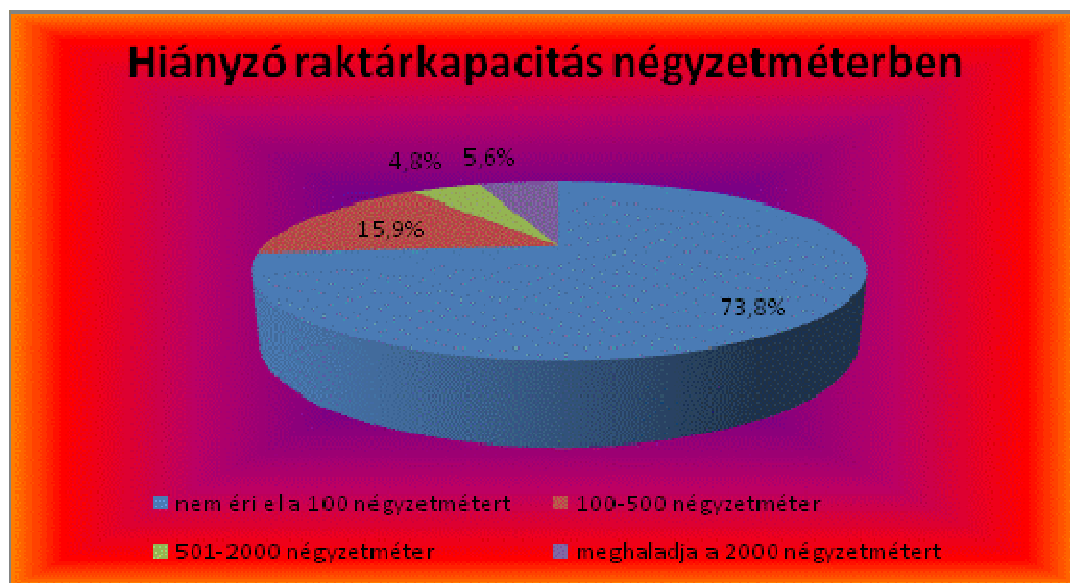
Slično skladišnim kapacitetima zatvorenog tipa, u slučaju nedostatka skladišnog kapaciteta preduzećima je bilo omogućeno da se izjasne ne samo u okvirima pojedinih kategorija, stoga pored procentualnih podataka možemo opisati uzorak i drugačijom metodom. U proseku nedostatak skladišnog kapaciteta je iznosio 2405 kvadratnih metara. Za ovu veliku cifru je zaslužno nekoliko velikih preduzeća koja imaju izuzetno velike potrebe u pogledu skladišnog kapaciteta. Pretpostavlja se da preduzeća sa ovako velikim potrebama skladišnog prostora imaju veću potrebu za korišćenjem usluga logističkih centara. Međutim, broj ovakvih preduzeća je mali. Naime, u slučaju tri četvrtine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore nedostatak skladišnog kapaciteta ne dostiže 100 kvadratnih metara. Štaviše, nula vrednost medijana pokazuje da više od polovine preduzeća nema nedostatak skladišnog prostora. U pogledu nedostatka skladišnog kapaciteta takođe se uočava velika disperzija u uzorku (18494).

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu nedostatka skladišnog kapaciteta izraženog u kvadratnim metrima:

Tabela 15.: Nedostatak skladišnog kapaciteta izražen u kvadratnim metrima u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Nedostatak skladišnog kapaciteta u m ²	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
ispod 100 kvadratnih metara	93	73,8%
100-500 kvadratnih metara	20	15,9%
501-2000 kvadratnih metara	6	4,8%
preko 2000 kvadratnih metara	7	5,6%
Ukupno	126	100,0%

Dijagram 14.: Nedostatak skladišnog kapaciteta izražen u kvadratnim metrima u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Nedostatak skladišnog kapaciteta izražen u paletama takođe pokazuje izraženu disperziju uzorka, jer je vrednost disperzije bila 271565. I u ovom slučaju potrebno je istaći ulogu preduzeća koja su navela izrazito visoke vrednosti. Zbog podataka datih od strane ovakvih

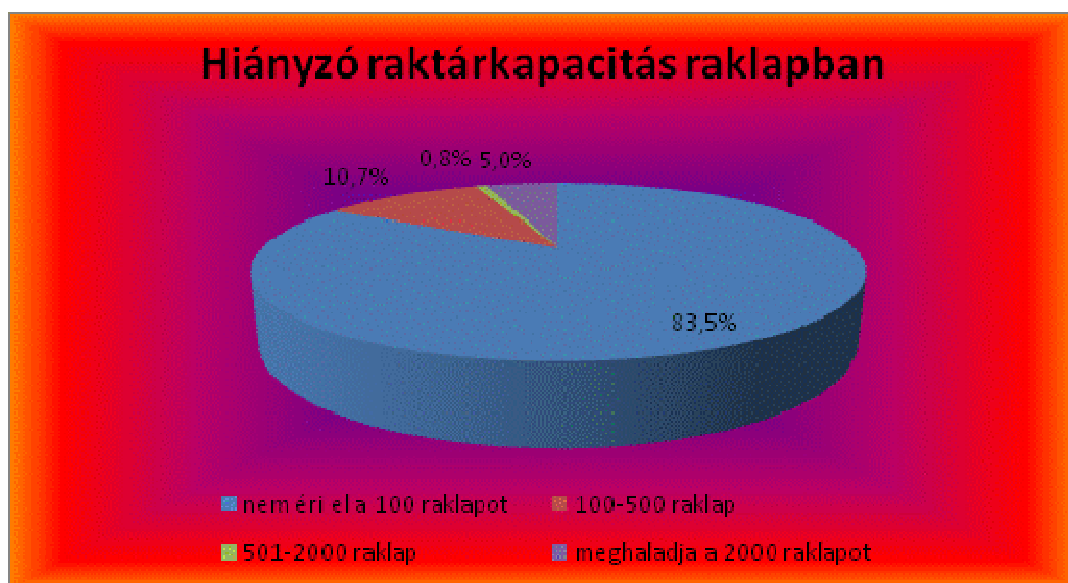
preduzeća prosečan nedostatak kapaciteta iznosi 25244 paleta. Ova vrednost je prilično velika obzirom na činjenicu da nedostatak skladišnog kapaciteta samo u slučaju 5% preduzeća premašuje 2000 paleta, a u većini slučajeva ne dostiže 100 paleta. Vrednost medijana i u slučaju nedostatka kapaciteta izraženog u paletama iznosi nula, dakle kod većine preduzeća nije iskazan nedostatak skladišnog kapaciteta. Svi pomenuti rezultati su opravdali ponavljanje kalkulacije eliminisanjem elementa sa najvećom vrednošću. Prema novom rezultatu je prosečan nedostatak skladišnog kapaciteta 454 paleta, dok je vrednost disperzije uzorka 2081.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu nedostatka skladišnog kapaciteta izraženog u paletama:

Tabela 16.: Nedostatak skladišnog kapaciteta izražen u paletama u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Nedostatak skladišnog kapaciteta u paletama	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
manji od 100 paleta	101	83,5%
100-500 paleta	13	10,7%
501-2000 paleta	1	0,8%
preko 2000 paleta	6	5,0%
Ukupno	121	100,0%

Dijagram 15.: Nedostatak skladišnog kapaciteta izražen u paletama u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Svega jedna petina preduzeća koja su dostavila svoje odgovore koristi usluge logističkih centara. Taj podatak ukazuje na to da **postoje ozbiljne mogućnosti za logističke centre na teritoriji Regije južne nizije ukoliko putem razvoja svojih usluga dopru do šireg kruga preduzeća.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara:

Tabela 17.: Korišćenje usluga logističkih centara

Korišćenje usluga logističkih centara	Broj preduzeća	Procentualna
---------------------------------------	----------------	--------------

	koja su dala odgovore	zastupljenost preduzeća
koristi usluge	22	20,18%
ne koristi usluge	87	79,82%
Ukupno	109	100,0%

Dijagram 16.: Korišćenje usluga logističkih centara

Većina preduzeća uzorku ne koristi usluge logističkih centara zbog čega nisu odgovorili na pitanja u vezi njihovog kvaliteta, odnosno nisu se izjasnili o tome da li su sa njima zadovoljni. Preduzeća su mogla da ocene kvalitet usluga logističkih centara pomoću petostepene skale. Ukupno gledano broj preduzeća koja su zadovoljni uslugama nije bio mali. Svega jedno preduzeće je kvalitet usluga ocenilo sa 1. Prosečna ocena je bila 3,42. Potrebno je, međutim,

39

dodati da je samo mali broj preduzeća ocenio kvalitet usluga logističkih centara ocenom 5, stoga se može reći da **su preduzeća relativno zadovoljna uslugama logističkih centra koji se nalaze u Regiji južne nizije, međutim stepen njihovog zadovoljstva se znatno može poboljšati.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu zadovoljstva preduzeća kvalitetom usluga logističkih centara:

Tabela 18.: Stepen zadovoljstva uslugama logističkih centara u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Ocena kvaliteta usluga logističkih centara	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
1 (najniža)	1	3,8%
2	2	7,7%
3	10	38,5%
4	11	42,3%
5 (najviša)	2	7,7%
Ukupno	26	100,0%

Dijagram 17.: Stepen zadovoljstva uslugama logističkih centara u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Preduzeća koja su dostavila svoje odgovore koriste sledeće usluge logističkih centara:

- prevoz;
- carinjenje;
- skladištenje;
- špedicija;
- sakupljanje otpada;
- komisioniranje;⁶
- nabavka;
- naručivanje;
- uvoz sirovine;
- zbirni transport;
- kurirska dostava;
- hlađenje;
- železnički pretovar;

⁶ Komisioniranje robe predstavlja sortiranje raznih vrsta robe na skladištu shodno pristiglim narudžbama

- lučki pretovar;
- cross-docking;⁷
- transport;
- distribucija;
- sistem identifikacije pomoću bar-koda;
- završne usluge.⁸

Od onih preduzeća koja ne koriste usluge logističkih centara svega 10,8% planira da počne da ih koristi u naredne dve godine. Ovaj rezultat je nepovoljan, jer ukazuje na to **da trenutno relativno mali broj preduzeća planira korišćenje pomenutih usluga, međutim u slučaju poboljšanja kvaliteta ovih usluga situacija bi verovatno bila drugačija.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu planiranog korišćenja usluga logističkih centara:

Tabela 19.: Planiranje korišćenja usluga logističkih centara

Planiranje korišćenja usluga logističkih centara	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
planira korišćenje usluga	7	10,8%
ne planira korišćenje usluga	58	89,2%
Ukupno	65	100,0%

⁷ Cross-docking: termin koji označava praksu da se iz dolazeće pošiljke sa malo ili bez skladištenja pretovarwe potrebni materijali na odlazeću pošiljku

⁸ etiketiranje, pakovanje.

Dijagram 18.: Planiranje korišćenja usluga logističkih centara

Preduzeća koja su dostavila svoje odgovore planiraju da koriste sledeće usluge logističkih centara:

- sakupljanje otpada;
- davanje podataka;
- uvoz prehrambenih sirovina;
- uvoz ambalaže;
- skladištenje;

- prevoz.

Oko polovine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore smatra da je pouzdanost najvažniji faktor prilikom korišćenja usluga logističkih centara. Takođe veliki broj preduzeća smatra da su troškovi najvažniji činilac. Međutim, dostupnost je faktor koji samo nešto više od desetine preduzeća smatra najrelevantnijim. Ovi rezultati upućuju na to da **bi logistički centri trebali prvenstveno poboljšati svoju pouzdanost, odnosno smanjiti troškove vezane za svoje usluge, kako bi ih što više preduzeća koristilo.**

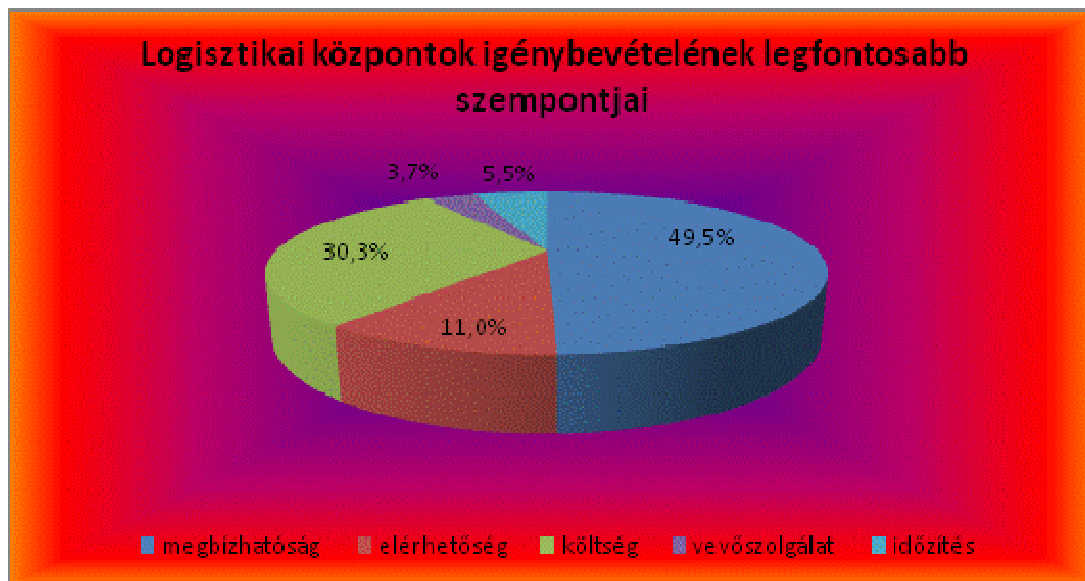
Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu najvažnijih faktora u korišćenju usluga logističkih centara:

Tabela 20.: Najvažniji aspekt korišćenja usluga logističkih centara

Najvažniji činioci u korišćenju usluga logističkih centara	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
pouzdanost	54	49,5%
dostupnost	12	11,0%
troškovi	33	30,3%
korisnički servis	4	3,7%
tempiranje	6	5,5%
Ukupno	109	100,0%

Dijagram 19.: Najvažniji aspekt korišćenja usluga logističkih centara

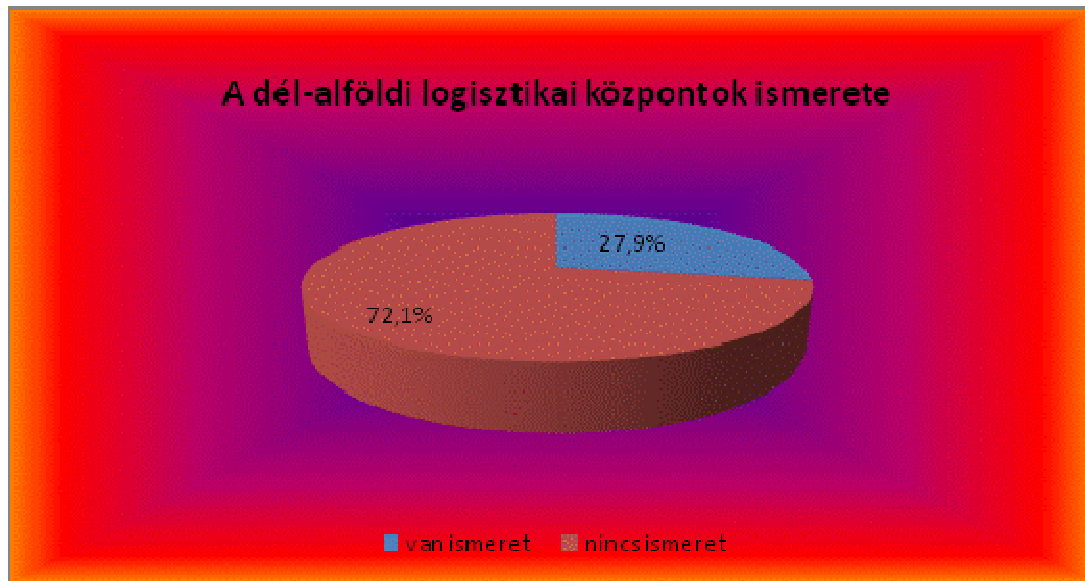
Iznenadujuće je da blizu dve trećine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore ne poznaje nijedan logistički centar u Regiji južne nizije. Ovaj podatak nedvosmisleno ukazuje na to da **za logističke centre u Regiji južne nizije promovisanje njihovih usluga u što širem krugu pruža veoma ozbiljne mogućnosti.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu poznatosti logističkih centara u Regiji južne nizije:

Tabela 21.: Poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije

Poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
poznaje logističke centre	29	27,9%
ne poznaje logističke cente	75	72,1%
Ukupno	104	100,0%

Dijagram 20.: Poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije

Čak i ona preduzeća koja poznaju logističke centre obično mogu da navedu naziv samo jednog od njih. Svega nekoliko preduzeća je navelo nazive više logističkih centara. Na osnovu dobijenih odgovora **dva najpoznatija logistička centra u Regiji južne nizije su logistički centar Bertrans Zrt.-u Kečkemetu i Industrijski logistički centar u Segedinu (Szegedi Ipari Logisztikai Központ).**

Svega nešto preko desetine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore održava saradnju sa srpskim preduzećima što se može smatrati relativno niskim procentom obzirom na činjenicu da se sedišta većine ovih preduzeća nalaze u županijama koje se graniče sa Srbijom. Sve to ukazuje na činjenicu da **na polju saradnje mađarskih i srpskih preduzeća postoje ozbiljne mogućnosti. Jedan od sredstava u postizanju ovakve saradnje može biti razvoj logističkih centara koji imaju značajnu ulogu u prometu robe između Mađarske i Srbije.** Naravno,

46

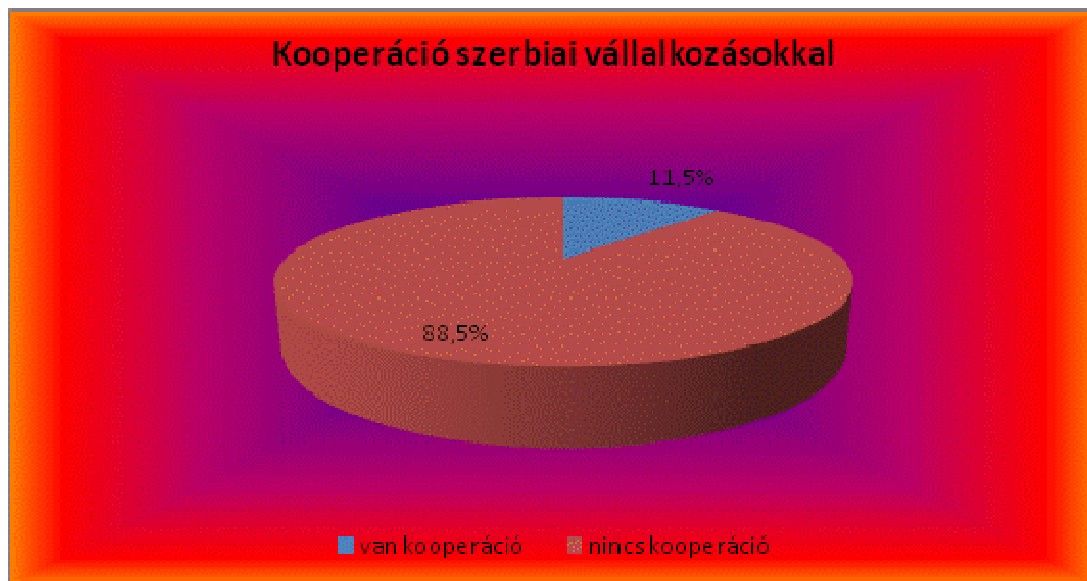
neophodna je primena i drugih sredstava. Naprimer, jedno od njih bi moglo biti formiranje klastera koji se baziraju na saradnji mađarskih i srpskih preduzeća.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu saradnje mađarskih i srpskih preduzeća:

Tabela 22.: Saradnja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore sa srpskim preduzećima

Saradnja sa srpskim preduzećima	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
postoji saradnja	12	11,5%
ne postoji saradnja	92	88,5%
Ukupno	104	100,0%

Dijagram 21.: Saradnja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore sa srpskim preduzećima

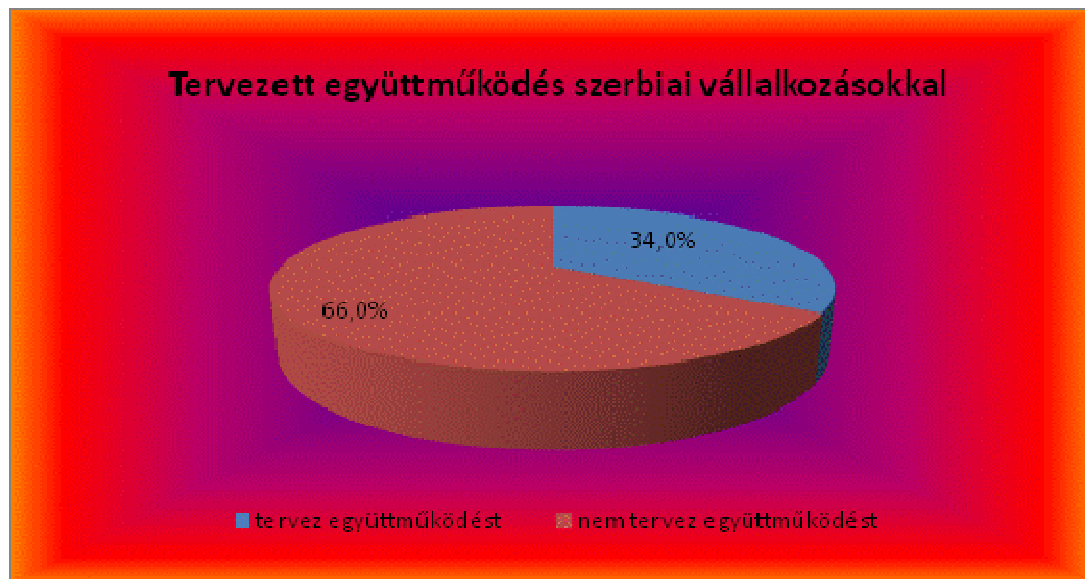
Nešto je povoljnija slika u pogledu pogranične saradnje mađarskih i srpskih preduzeća kada se analizira procenat preduzeća koja planiraju saradnju sa srpskim preduzećima u naredne dve godine. Naime, prema dobijenim podacima približno jedna trećina preduzeća koja su dostavila svoje odgovore planira takvu saradnju. Dakle, u bliskoj budućnosti **bi se mogle očekivati povoljne tendencije na polju saradnje mađarskih i srpskih preduzeća, međutim neophodno je skrenuti pažnju što većeg broja preduzeća na poslovne mogućnosti koje leže u pograničnoj saradnji.** Kao rezultat propagiranja značaja saradnje bi više mađarskih preduzeća ugradilo u svoje poslovne planove saradnju sa srpskim preduzećima. **Uslov toga bi u slučaju velikog broja preduzeća bio razvoj logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu planiranja saradnje mađarskih i srpskih preduzeća:

Tabela 23.: Planirana saradnja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore sa srpskim preduzećima

Planirana saradnja sa srpskim preduzećima	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
planira saradnju	35	34,0%
ne planira saradnju	68	66,0%
Ukupno	103	100,0%

Dijagram 22.: Planirana saradnja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore sa srpskim preduzećima

Trenutno neznatan procenat – svega oko 3% - preduzeća koja su dostavila svoje odgovore koriste usluge pograničnih logističkih centara u Srbiji. Ovaj izuzetno mali procenat takođe

ukazuje na neiskorišćene kapacitete koji leže u saradnji preduzeća između dve zemlje. On međutim ukazuje i na to da je **u slučaju logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije neophodan značajni razvoj**. Prilika za ovakav razvoj bi mogla biti konsolidacija političkog sistema Srbije i približavanje Uniji, a time i **finansijskim izvorima Unije**. Tome je potrebno dodati da je iz **finansijskih izvora Unije u našoj zemlji takođe potrebno izdvojiti više sredstava za razvoj logističkih centara, a time i logističkih centara koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije**.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije:

Tabela 24.:Korišćenje usluga logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije

Korišćenje usluga logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
koristi usluge	3	2,9%
ne koristi usluge	101	97,1%
Ukupno	104	100,0%

Dijagram 23.: Korišćenje usluga logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije

U prilog ovoj konstataciji ide i činjenica da se uprkos zanemarivom nivou korišćenja usluga logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije oko 20% preduzeća koja su dala svoje odgovore je zainteresovano za korišćenje usluga logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije. Ovaj mnogo povoljniji procenat dokazuje da se u bliskoj budućnosti **može očekivati jačanje prekogranične saradnje koja se odvija u regiji, međutim prvenstveni uslov za to je povećanje broja logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije i podizanje kvaliteta njihovih usluga.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu zainteresovanosti preduzeća za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije:

Tabela 25.: Zainteresovanost za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije

Zainteresovanost za korišćenje usluga	Broj preduzeća	Procentualna
---------------------------------------	----------------	--------------

logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije	koja su dala odgovore	zastupljenost preduzeća
postoji zainteresovanost	21	20,2%
ne postoji zainteresovanost	83	79,8%
Ukupno	104	100,0%

Dijagram 24.: Zainteresovanost za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije

Slično gore iznetim rezultatima **takođe skreće pažnju na potrebu razvoja logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije** i rezultat koji ukazuje na to da bi većina preduzeća koja su dostavila svoje odgovore **razmotrila korišćenje usluga srpskih logističkih centara samo u slučaju da one obezbeđuju više usluga sa dodatom vrednošću (Value Added Services)** Takođe veliki broj preduzeća želi finansijsku racionalizaciju od logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije. Međutim, relativno mali broj preduzeća je zainteresovan za

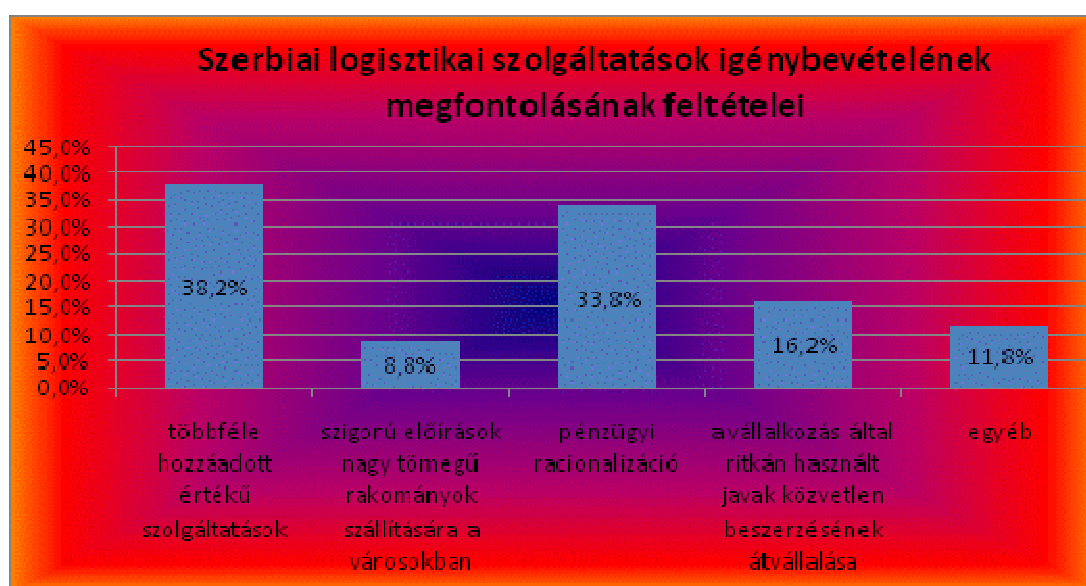
preuzimanje neposredne nabavke dobara koja ona sama retko koriste, odnosno postojanje strogih propisa u pogledu transporta velikog tereta u gradovima.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu uslova pod kojim bi preduzeća razmotrila korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije:

Tabela 26.: Uslovi razmatranja korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije

Uslovi razmatranja korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
više vrsta usluga sa dodatom vrednošću	26	38,2%
strogi propisi u pogledu transporta velikog tereta u gradovima	6	8,8%
finansijska racionalizacija	23	33,8%
preuzimanje neposredne nabavke dobara koja preduzeća retko koriste	11	16,2%
ostalo	8	11,8%
Ukupno	74	

Dijagram 25.: Uslovi razmatranja korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije

Značaj harmonizacije razvoja logističkih centara između Mađarske i Srbije su preduzeća mogla da vrednuju pomoću petostepene skale. Relativno veliki broj preduzeća je označilo vrednost 1 koji izražava najmanji značaj, ali takođe i stepen 5 kao najveći značaj, međutim najkarakterističniji je bio srednji stepen u pogledu važnosti ovog pitanja. Prosečan stepen značaja je 3,04. To znači da **preduzeća uglavnom smatraju da nije zanemariva harmonizacija razvoja logističkih centara između Mađarske i Srbije, međutim nisu joj pridavali ni preveliki značaj.** potrebno je, međutim, dodati **da je moguće da će joj pridati veći značaj nakon se upoznaju sa svojim mogućnostima.**

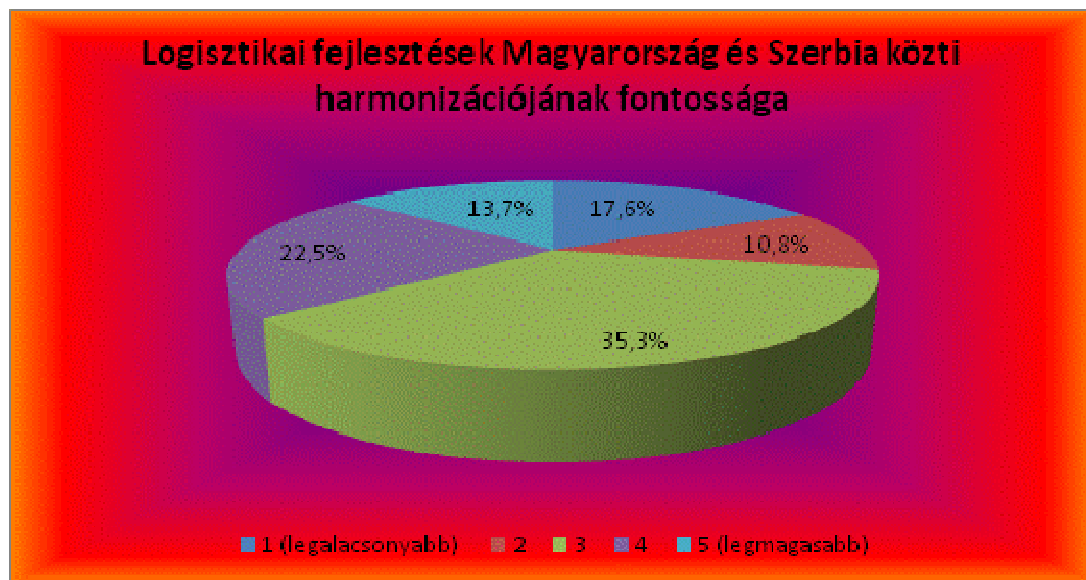
Sledeća tabela odnosno strukturni krug predstavlja apsolutnu odnosno relativnu učestanost

u pogledu značaja harmonizacije logističkog razvoja između Mađarske i Srbije:

Tabela 27. : Značaj harmonizacije logističkog razvoja između Mađarske i Srbije

Značaj harmonizacije logističkog razvoja između Mađarske i Srbije	Broj preduzeća koja su dala odgovore	Procentualna zastupljenost preduzeća
1 (najniži)	18	17,6%
2	11	10,8%
3	36	35,3%
4	23	22,5%
5 (najviši)	14	13,7%
Ukupno	102	100,0%

Dijagram 26. : Značaj harmonizacije logističkog razvoja između Mađarske i Srbije

3.4. Statistička analiza tabela kontingencije

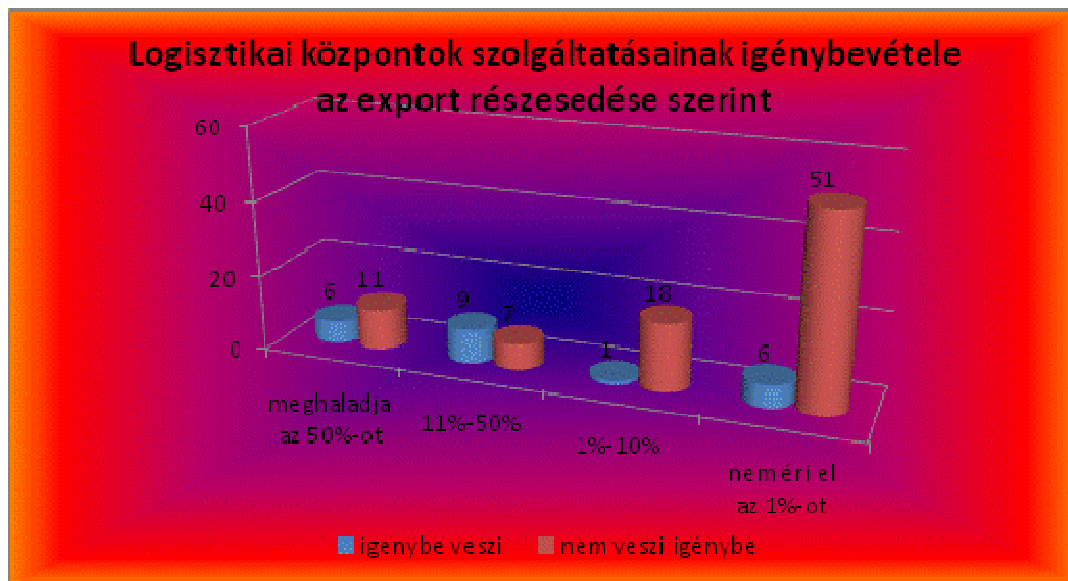
Analiza tabela kontingencije potvrđuje našu pretpostavku da **preduzeća u čijem je neto prihodu od prometa značajan udeo izvoza više koriste usluge logističkih centara**. Dakle, **važno je da logistički centri u Regiji južne nizije stave veći akcenat na potrebe preduzeća koja su izvozno orijentisana**. Neophodno je, međutim, primetiti da na svojstveni način ona preduzeća koja su najviše izvozno orijentisana u nešto manjem procentu koriste usluge logističkih centara od preduzeća u čijem neto prihodu od prometa udeo izvoza predstavlja 11%-50%.

Sledeća tabela i dijagram prikazuje apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara prema udelu izvoza u prihodu od prometa:

Tabela 28.: Korišćenje usluga logističkih centara prema udelu izvoza u neto prihodu od prometa

Udeo izvoza u prihodu od prometa	koristi	ne koristi
prelazi 50%-ot	6	11
11%-50%	9	7
1%-10%	1	18
ne dostiže 1%-ot	6	51
Ukupno	22	87

Dijagram 27.: Korišćenje usluga logističkih centara prema udelu izvoza u neto prihodu od prometa

Analizom vremenskog perioda koji je protekao od osnivanja preduzeća utvrdili smo da preduzeća koja već duže posluju više koriste usluge logističkih centara. U ovom domenu možemo istaći relativno jaku korelaciju što dokazuje i činjenica da nijedno od preduzeća koja su osnovana pre manje od 2 godine ne koristi pomenute usluge. Moguće objašnjenje ovih rezultata je pretpostavka da su mlađa preduzeća obično manja, stoga kod njih ne postoji interesovanje za usluge logističkih centara, što ukazuje na to da **logistički centri koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije pre svega mogu dugoročno da računaju sa preduzećima koja već duže posluju**, jer su ova preduzeća verovatno stabilnija od skorije osnovanih.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od vremena osnivanja:

Tabela 29.: Korišćenje logističkih usluga shodno vremenu osnivanja preduzeća

Preduzeće osnovano	koristi	ne koristi
pre više od 10 godina	19	66

pre 6-10 godina	2	10
pre 2-5 godina	1	7
pre manje od 2 godine	0	4
Ukupno	22	87

Dijagram 28.: Korišćenje logističkih usluga shodno vremenu osnivanja preduzeća

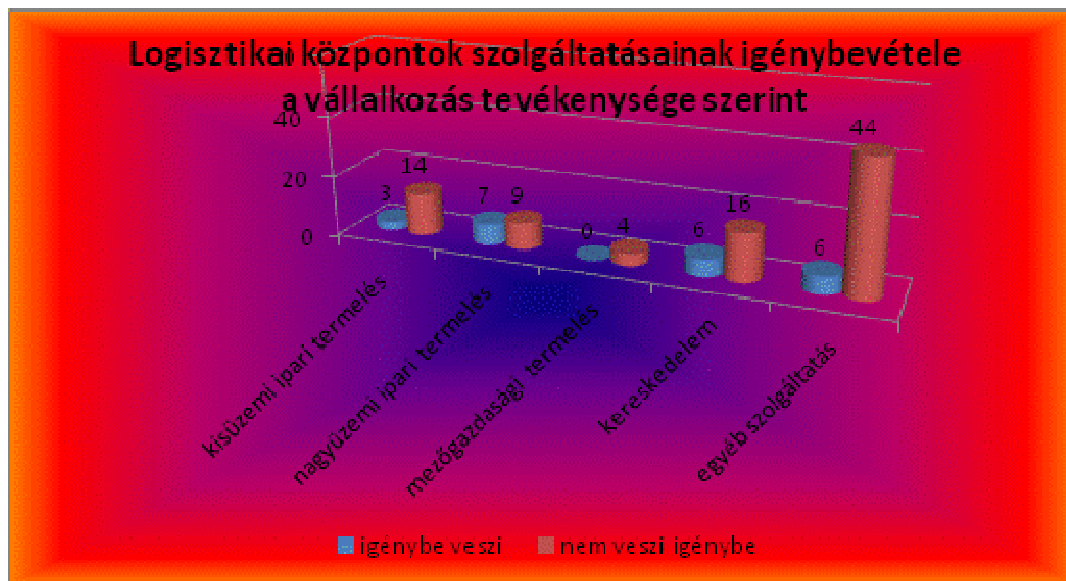
Može se opaziti jaka korelacija između tipa delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore i korišćenja usluga logističkih centara. To slikovito dokazuju dva ekstremna slučaja. Preduzeća koja se bave industrijskom proizvodnjom su najčešći korisnici usluga logističkih centara što je obzirom na prirodu njihove delatnosti logično. Međutim, ono što iznenađuje je drugi ekstremni slučaj, naime prema podacima pomenute usluge najređe koriste preduzeća koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom, čak u toj meri da nijedno preduzeće ne koristi usluge logističkih centara. Ovaj rezultat može biti znak toga **da bi logistički centri koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije verovatno trebali da privuku više agrarnih preduzeća, posebno obzirom na činjenicu da se i sami nalaze u agrarnoj regiji.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara shodno tipu delatnosti preduzeća:

Tabela 30.: Korišćenje usluga logističkih centara shodno tipu delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Tip delatnosti preduzeća	koristi	ne koristi
mala privreda	3	14
industrijska proizvodnja	7	9
poljoprivredna proizvodnja	0	4
trgovina	6	16
ostale usluge	6	44
Ukupno	22	87

Dijagram 29.: Korišćenje usluga logističkih centara shodno tipu delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Analiza tabela kontingencije potvrđuje našu pretpostavku o tome da je u slučaju većih preduzeća veća i potreba za korišćenjem usluga logističkih centara kako se kod tih preduzeća češće javlja delatnost koja zahteva saradnju sa logističkim centrima. Upravo tu korelaciju ilustruje podatak prema kojem čak 43% preduzeća sa preko 200 zaposlenih koristi usluge logističkih centara, dok je to u slučaju preduzeća sa manje od 10 zaposlenih svega 13%. Istovremeno ova činjenica može da ukazuje i na to da **bi logistički centri koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije trebali više da nastoje zadovoljiti potrebe malih preduzeća, kako u tom pogledu postoje značajni razvojni kapaciteti.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

Tabela 31.: Korišćenje usluga logističkih centara shodno broju zaposlenih u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Broj zaposlenih u preduzeću	koristi	ne koristi
preko 200	6	8

50-200	5	12
10-49	5	27
manje od 10	6	40
Ukupno	22	87

Dijagram 30.: Korišćenje usluga logističkih centara shodno broju zaposlenih u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Analiza tabela kontingencije takođe potvrđuje našu pretpostavku da preduzeća koja raspolažu većim kapacitetom prevoza pokazuju ozbiljnije potrebe za korišćenjem usluga logističkih centara. Ovo je u potpunosti očekivan rezultat, pošto veći kapacitet prevoza zahteva intenzivnije logističke usluge. Svega nešto više od desetine preduzeća koja raspolažu malim kapacitetom prevoza ili uopšte njime ne raspolažu koristi usluge logističkih centara. Nasuprot tome u slučaju preduzeća koja raspolažu najvećim kapacitetom prevoza (preko 200 tona) čak polovina njih koristi usluge logističkih centara. Međutim, vredi napomenuti da **kako u pogledu preduzeća sa velikim, tako i u pogledu preduzeća sa malim kapacitetom**

prevoza postoje velike mogućnosti razvoja u pružanju usluga logističkih centara koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća:

Tabela 32.: Korišćenje usluga logističkih centara shodno kapacitetu prevoza u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Prevozni kapacitet preduzeća	koristi	ne koristi
preko 200 tona	8	8
51-200 tona	2	5
10-50 tona	4	8
manje od 10 tona	3	26
ne postoji prevozni kapacitet	5	40
Ukupno	22	87

Dijagram 31.: Korišćenje usluga logističkih centara shodno kapacitetu prevoza u preduzećima koja su dostavila svoje odgovore

Analiza tabela kontingencije potvrđuje našu pretpostavku da preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom imaju veću potrebu korišćenja usluga logističkih centara od onih koji ne raspolažu skladišnim kapacitetom. Između ova dva tipa preduzeća postoje veoma značajne razlike. Naime, usluge logističkih centara koristi 27% preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom, a u slučaju preduzeća koja njime ne raspolažu taj procenat je manji od 6%. Objašnjenje za ovu razliku može biti to da se tip delatnosti preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom razlikuje od tipa delatnosti preduzeća koja njime ne raspolažu.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Tabela 33.: Korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom

Raspolaganje skladišnim kapacitetom	koristi	ne koristi
postoji skladišni kapacitet	20	54

ne postoji skladišni kapacitet	2	33
Ukupno	22	87

Dijagram 32.: Korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom

Na osnovu analize tabela kontingencije može se reći da **preduzeća u čijem slučaju izvoz predstavlja značajan udeo u neto prihodu od prometa u većem broju planiraju korišćenje usluga logističkih centara. Dakle, logistički centri koji se nalaze u Regiji južne nizije treba više da se orijentišu ka zadovoljavanju potreba izvozno orijentisanih preduzeća.** Posebno je, međutim, napomenuti da na svojstveni način upravo preduzeća koja su najviše izvozno orijentisana u manjem procentu planiranju korišćenje usluga logističkih centara od onih preduzeća u čijem slučaju je udeo izvoza u prihodu od prometa 11%-50%. Može se, dakle, konstatovati da je analiza izvozne orijentisanosti sa aspekta planiranog odnosno stvarnog korišćenja usluga logističkih centara dala veoma slične rezultate.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu

planiranog korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od udela izvoza u prihodu od prometa:

Tabela 34. Planirano korišćenje usluga logističkih centara shodno udelu izvoza u neto prihodu od prometa

Udeo izvoza u prihodu od prometa	planira	ne planira
preko 50%	2	7
11%-50%	2	5
1%-10%	1	11
ispod 1%	2	35
Ukupno	7	58

Dijagram 33.: Korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od učešća u izvozu

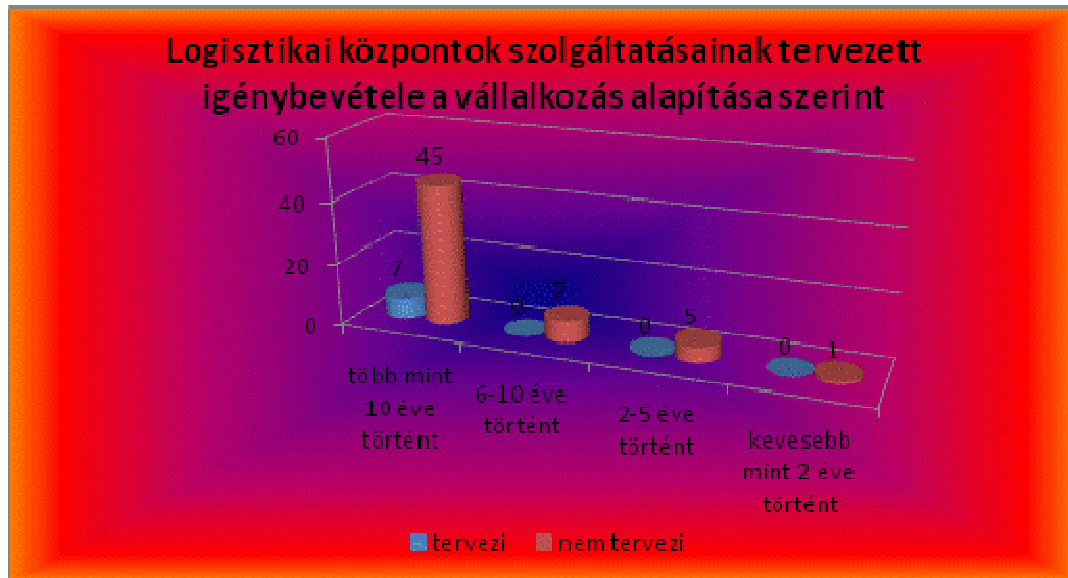
Ako analiziramo vreme koje je proteklo od osnivanja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore možemo konstatovati da preduzeća koja duže posluju u većem procentu planiraju korišćenje usluga logističkih centara. U tom pogledu, međutim, došli smo do posebnog rezultata, jer nijedno od preduzeća koja su osnovana pre manje od 10 godina ne planira korišćenje usluga logističkih centara. Ovaj rezultat ponovno ukazuje na to da **logistički centri koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije dugoročno mogu da računaju prvenstveno sa preduzećima koja postoje duže vreme.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu planiranog korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od veka postojanja preduzeća:

Tabela 35.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara shodno vremenu osnivanja preduzeća

Preduzeće osnovano	planira	ne planira
pre više od 10 godina	7	45
pre 6-10 godina	0	7
pre 2-5 godina	0	5
pre manje od 2 godine	0	1
Ukupno	7	58

Dijagram 34.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara shodno vremenu osnivanja preduzeća

Između tipa delatnosti kojom se preduzeća koja su dostavila svoje dogovore bave i planiranog korišćenja usluga logističkih centara postoji korelacija. To veoma dobro ilustruju dva ekstremna slučaja. Najčešće ona preduzeća planiraju korišćenje usluga logističkih centara koja se bave industrijskom proizvodnjom, U svetlu gore iznetih ne može se smatrati iznenađujućim drugi ekstremni slučaj, tojest da u najmanjoj meri ona preduzeća planiraju korišćenje usluga logističkih centara koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom. To je istina u tolikoj meri da nijedno preduzeće koje se bavi poljoprivrednom proizvodnjom ne planira korišćenje usluga logističkih centara. Ovaj rezultat ponovno može da ukaže na to da **logistički centri koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije treba da stave veći akcenat na agrarna preduzeća.**

Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu planiranog korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća:

Tabela 36.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Tip delatnosti preduzeća	planira	ne planira
mala privreda	1	6
industrijska proizvodnja	2	8
poljoprivredna proizvodnja	0	4
trgovina	2	10
ostale usluge	2	30
Ukupno	7	58

Dijagram 35.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara shodno vrmenu osnivanja preduzeća

Analizom tabela kontingencije bilo bi teško ustanoviti korelaciju između veličine preduzeća i planiranog korišćenja usluga logističkih centara, jer dok je u slučaju preduzeća čiji je broj zaposlenih veći od 200 taj procenat 20%, što je ujedno i najveći procenat, dotle je u slučaju

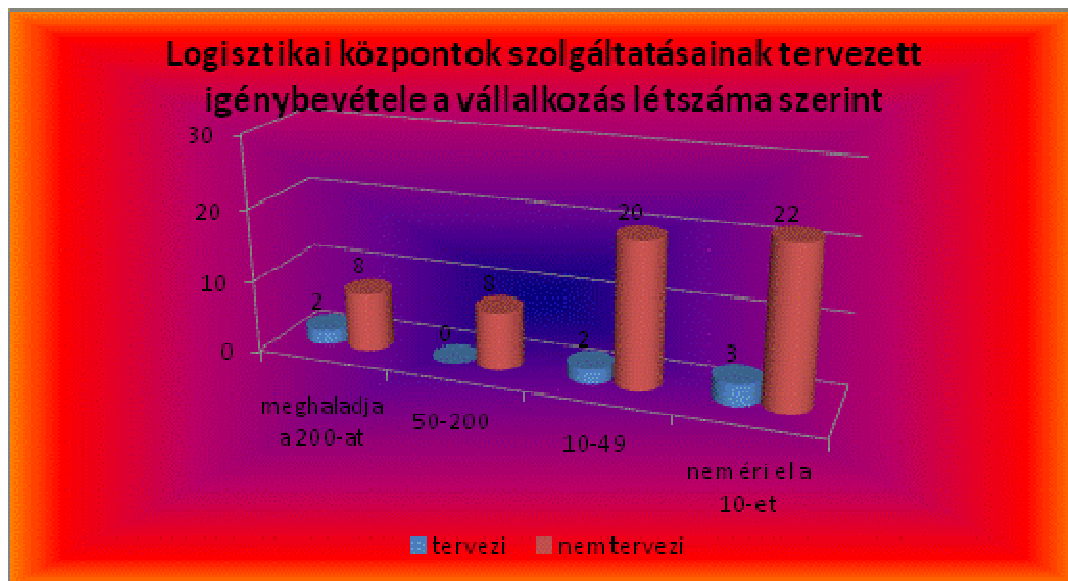
preduzeća čiji je broj zaposlenih manji od 10 ovaj procenat 12%, što je ujedno i drugi najveći procenat. Zbog ovog drugog podatka ne možemo izjaviti da veći broj zaposlenih znači ujedno veće potrebe u pogledu usluga u budućnosti.

Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu planiranog korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

Tabela 37.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Broj zaposlenih u preduzeću	planira	ne planira
preko 200	2	8
50-200	0	8
10-49	2	20
manje od 10	3	22
Ukupno	7	58

Dijagram 36.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeća koja su dostavila svoje odgovore

Takođe bi bilo teško naći korelaciju između prevoznog kapaciteta preduzeća i planiranog korišćenja usluga logističkih centara, jer dok jedna trećina preduzeća koja raspolažu sa prevoznim kapacitetom većim od 200 tona planira korišćenje usluga logističkih centara, dotle je taj procenat u slučaju preduzeća sa prevoznim kapacitetom koji je manji od 10 tona taj odnos je 17,6%, što je drugi najveći procenat. Zbog ovog drugog podatka ne možemo izjaviti da veći kapacitet prevoza znači ujedno veće potrebe usluga u budućnosti.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu planiranog korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća:

Tabela 38.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća:

Prevozni kapacitet preduzeća	planira	ne planira
preko 200 tona	3	6
51-200 tona	0	3
10-50 tona	0	8
manje od 10 tona	3	14
ne postoji prevozni kapacitet	1	27
Ukupno	7	58

Dijagram 37: Planirano korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća:

Na osnovu analize tabela kontingencije preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom više planiraju korišćenje usluga logističkih centara od onih koja ne raspolažu skladišnim kapacitetima. Između ova dva tipa preduzeća postoje značajne razlike. Naime, 16% preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom planira korišćenje usluga logističkih centara, dok je ovaj procenat u slučaju preduzeća koja ne raspolažu skladišnim kapacitetom 0%. Može se, dakle, konstatovati da je analiza raspolaganja skladišnim kapacitetom sa aspekta planiranog odnosno stvarnog korišćenja usluga logističkih centara dala slične rezultate.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu planiranog korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Tabela 39.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Raspolaganje skladišnim kapacitetom	planira	ne planira
-------------------------------------	---------	------------

postoji skladišni kapacitet	7	37
ne postoji skladišni kapacitet	0	21
Ukupno	7	58

Dijagram 38.: Planirano korišćenje usluga logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Na osnovu analize tabela kontingencije nismo ustanovili nedvosmislenu korelaciju između poznatosti logističkih centara u Regiji južne nizije i udela izvoza u prihodu od prometa preduzeća. Problem na koji smo naišli pri rasvetljavanju ovakve korelacije dobro ilustruje činjenica da dok svega 20% preduzeća koja su najviše izvozno orijentisana poznaju logističke centre u Regiji južne nizije, dotle u slučaju preduzeća kod kojih je udeo izvoza u prihodu od prometa između 11%-50% ovaj procenat 56,25 %. Bez obzira na ovaj podatak ne možemo tvrditi da slabija izvozna orijetisanost znači bolje poznavanje logističkih centara na teritoriji Regije južne nizije, jer je u slučaju preduzeća kod kojih je udeo izvoza u prihodu od prometa 1%-10% ovaj procenat svega 11 %. Prethodno izneti podaci za svaki slučaj ukazuju na to da **je**

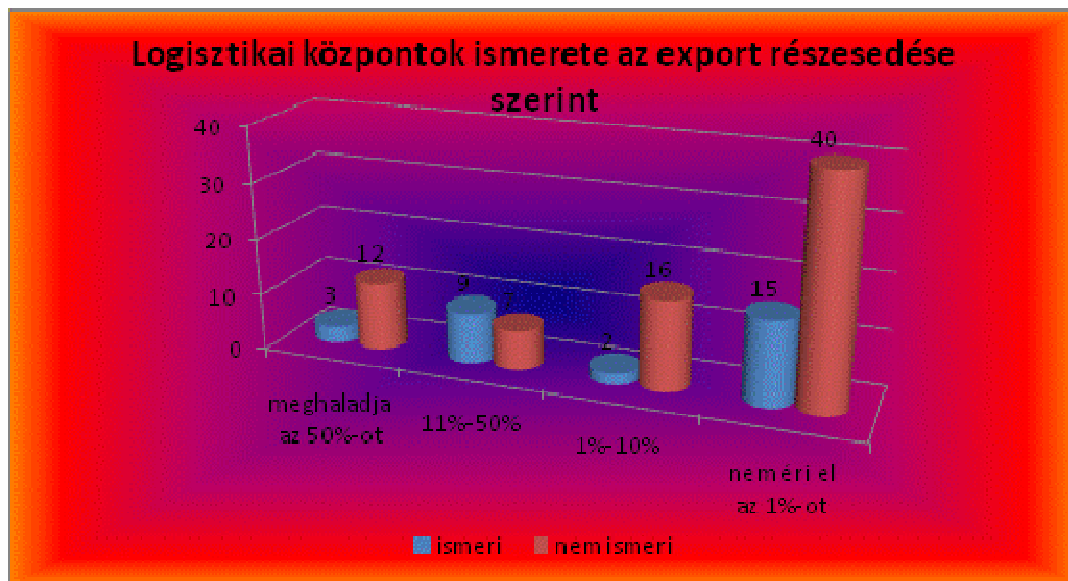
pre svega u krugu izrazito izvozno orijentisanih preduzeća neophodno intenzivirati poznatost logističkih centara koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu poznatosti logističkih centara u zavisnosti od udela izvoza u prihodu od prometa preduzeća:

Tabela 40.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od udela izvoza u prihodu od prometa preduzeća

Udeo izvoza u prihodu od prometa	poznaje	ne poznaje
prelazi 50%-ot	3	12
11%-50%	9	7
1%-10%	2	16
ne dostiže 1%-ot	15	40
Ukupno	29	75

Dijagram 39.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od udela izvoza u prihodu od prometa preduzeća

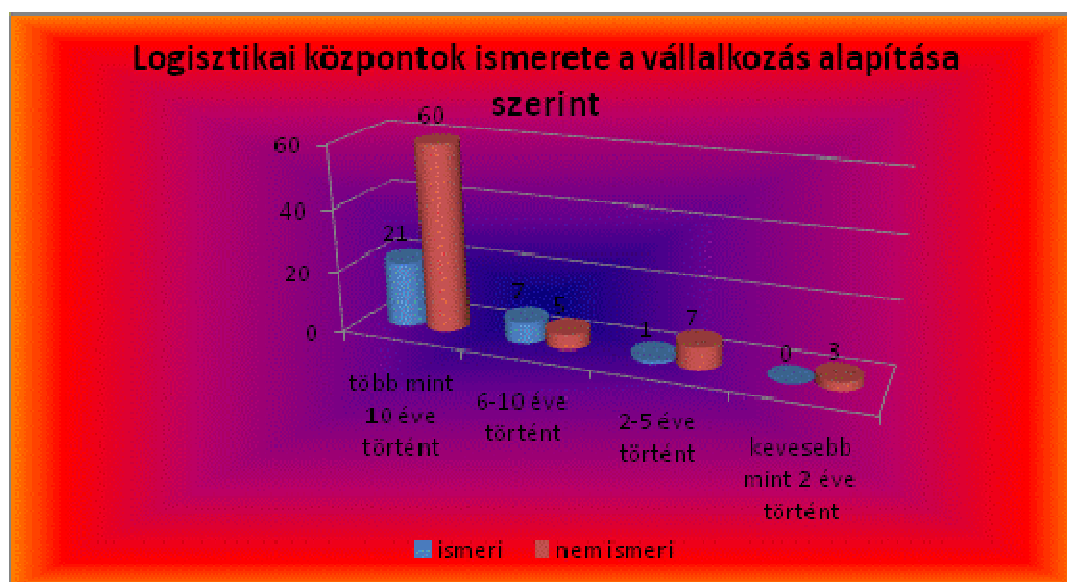
Analizirajući vreme koje je proteklo od osnivanja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore može se konstatovati da preduzeća koja posluju duže vreme u većem procentu poznaju logističke centre koji se nalaze u Regiji južne nizije. Mogući razlog ove činjenice to što su novija preduzeća imala manje vremena da se upoznaju sa njima. Međutim, u ovom pogledu možemo govoriti samo o slaboj korelaciji, što dokazuje i činjenica da uprkos tome što nijedno od preduzeća koja su mlađa od 2 godine ne poznaje logističke centre koji se nalaze u Regiji južne nizije – što potvrđuje korelaciju -, ipak nisu preduzeća starija od 10 godina ona koja ih u najvećoj meri poznaju, već ona koja su osnovana pre 6-10 godina. U njihovom slučaju ovaj procenat je 58 %, ujedno i najveći. Pomenuti rezultati govore o tome da **logistički centri koji se nalaze u Regiji južne nizije treba da rade na tome da postanu poznati u krugu skorije osnovanih preduzeća.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu poznatosti logističkih centara u zavisnosti od perioda postojanja preduzeća:

Tabela 41.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od perioda postojanja preduzeća:

Preduzeće osnovano	poznaje	ne poznaje
pre više od 10 godina	21	60
pre 6-10 godina	7	5
pre 2-5 godina	1	7
pre manje od 2 godine	0	3
Ukupno	29	75

Dijagram 40.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od perioda postojanja preduzeća:

Sa aspekta tipa delatnosti preduzeća i poznavanja logističkih centara na teritoriji Regije južne nizije ne može se ustanoviti nedvosmislena korelacija. Preduzeća koja se bave industrijskom proizvodnjom i poljoprivrednom proizvodnjom u najvećem broju poznaju logističke centre koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije. Međutim, potrebno je naglasiti da su upravo ova preduzeća odgovorila u veoma malom broju , stoga nije moguće svesti dalekosežne zaključke. Uopšteno se može konstatovati da je **bez obzira na tip delatnosti kojim se**

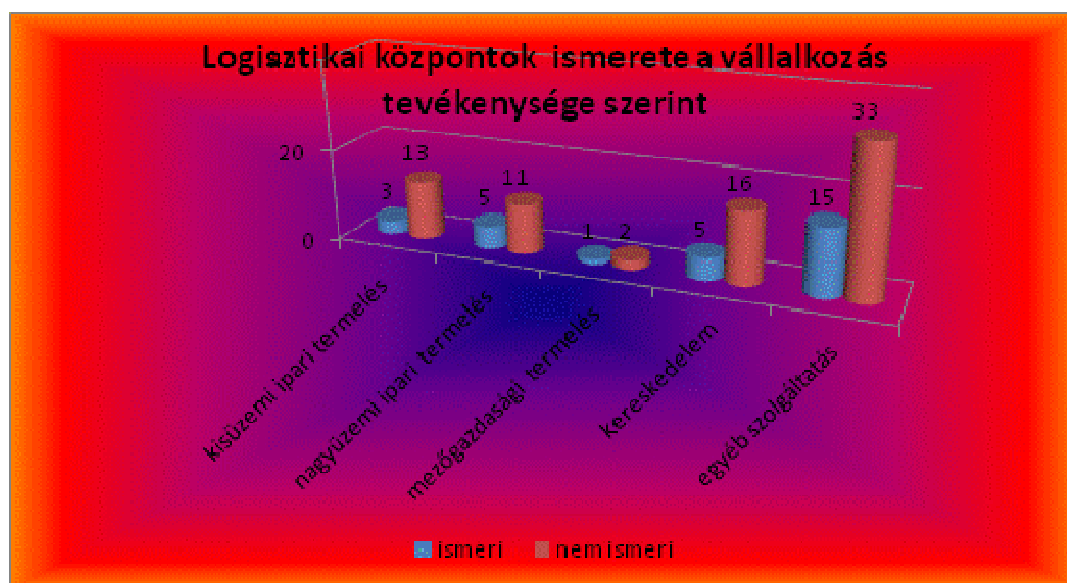
preduzeća bave neophodno povećati nivo poznatosti logističkih centara koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije.

Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu poznatosti logističkih centara u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća:

Tabela 42.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća

Tip delatnosti preduzeća	poznaje	ne poznaje
mala privreda	3	13
industrijska proizvodnja	5	11
poljoprivredna proizvodnja	1	2
trgovina	5	16
ostale usluge	15	33
Ukupno	29	75

Dijagram 41.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća

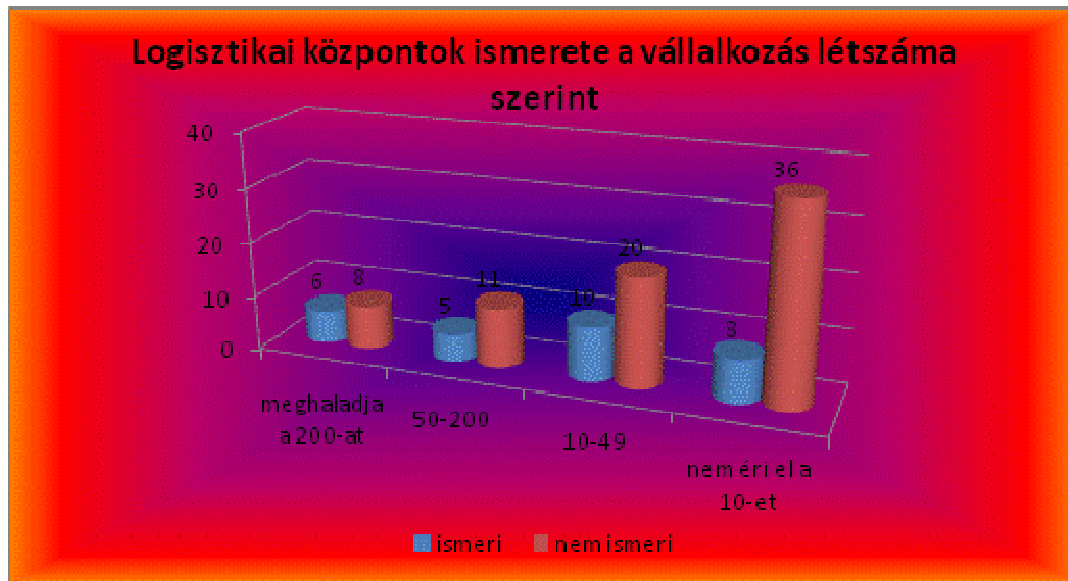
Na osnovu analize tabela kontingencije može se izjaviti da veća preduzeća bolje poznaju logističke centre koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije. Mogući razlog toga je što se u njihovom slučaju verovatno češće javlja delatnost koja zahteva poznavanje logističkih centara. Ovu korelaciju slikovito potvrđuje i podatak da dok oko 43% preduzeća sa više od 200 zaposlenih poznaje logističke centre, dotle je ovaj procenat u slučaju preduzeća koja imaju manje od 10 zaposlenih samo oko 18%. Ovaj podatak istovremeno može ukazivati i na to da **bi logistički centri koji se nalaze u Regiji južne nizije trebali da se više promovišu u krugu manjih preduzeća, jer na ovom polju ima značajnih nedostataka.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu poznatosti logističkih centara u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

Tabela 43.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću

Broj zaposlenih u preduzeću	poznaje	ne poznaje
preko 200	6	8
50-200	5	11
10-49	10	20
manje od 10	8	36
Ukupno	29	75

Dijagram 42.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću

Na osnovu analize tabela kontingencije može se izjaviti da preduzeća koja raspolažu većim kapacitetima prevoza u većem broju poznaju logističke centre koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije. To je u potpunosti očekivani rezultat, pošto smo već prethodno ukazali na činjenicu da je veći kapacitet prevoza povezan sa izraženijom potrebom u pogledu usluga logističkih centara, samim tim i sa njihovim poznavanjem. Tek nešto više od desetine preduzeća koja raspolažu manjim kapacitetima prevoza ili uopšte ne raspolažu njime poznaje logističke centre koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije. Nasuprot tome ovaj procenat u slučaju preduzeća koja raspolažu najvećim prevoznim kapacitetom (više od 200 tona) iznosi više od 50%. Vredi, međutim, napomenuti da korelacija između kapaciteta prevoza preduzeća i poznatosti logističkih centara nije previše jaka, jer svega 14% preduzeća koja raspolažu relativno velikim kapacitetom prevoza (51-200 tona) poznaje logističke centre koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije, što opet dokazuje da **bi logistički centri koji se nalaze na teritoriji Regije južne nizije trebali intenzivirati svoju poznatost kako u krugu preduzeća sa velikim, tako i krugu preduzeća sa malim prevoznim kapacitetima.**

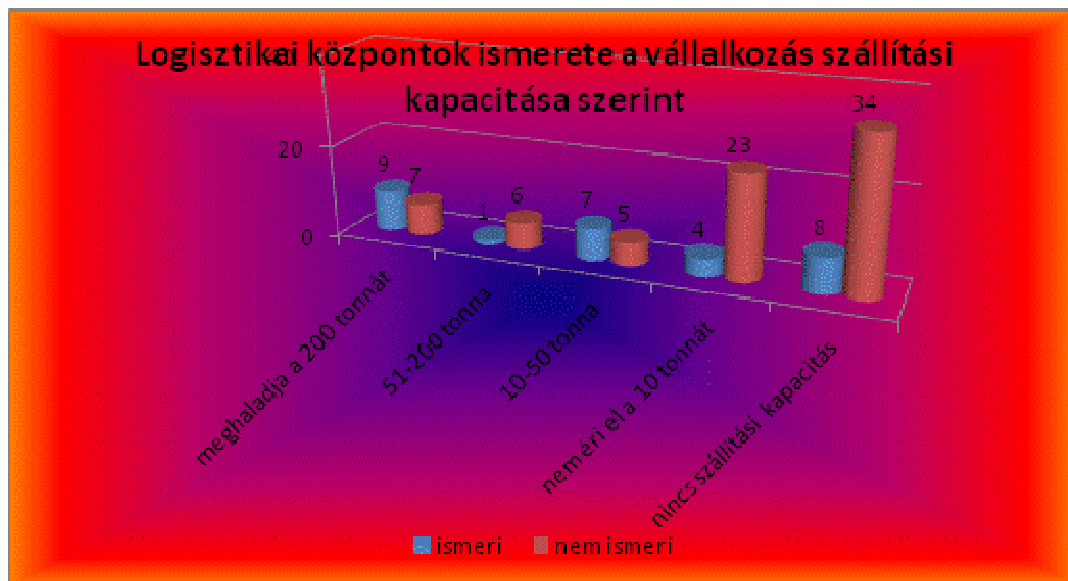
Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu

poznatosti logističkih centara u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća:

Tabela 44.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća

Prevozni kapacitet preduzeća	poznaje	ne poznaje
preko 200 tona	9	7
51-200 tona	1	6
10-50 tona	7	5
manje od 10 tona	4	23
ne postoji prevozni kapacitet	8	34
Ukupno	29	75

Dijagram 43.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća

Na osnovu analize tabela kontingencije preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom uglavnom u istoj meri (oko 27%) poznaju logističke centre koji se nalaze u regiji južne nizije kao i preduzeća koja ne raspolažu skladišnim kapacitetima. To znači da između ova dva tipa preduzeća ne postoje znatne razlike. Naime, oko 28,6 % preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetima poznaju logističke centre, dok je taj procenat u slučaju preduzeća koja ne raspolažu skladišnim kapacitetom 26,5 %.

Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu poznatosti logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Tabela 45.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom

Raspolaganje skladišnim kapacitetom	poznaje	ne poznaje
postoji skladišni kapacitet	20	50

ne postoji skladišni kapacitet	9	25
Ukupno	29	75

Dijagram 44.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom

Na osnovu analize tabela kontingencije može se konstatovati da preduzeća u čijem prihodu od prometa izvoz ima značajni udeo obično više koriste usluge logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije. Dakle, **logistički centri u pograničnoj zoni Srbije treba da stave veći akcenat na potrebe izvozno orijentisanih preduzeća**. Neophodno je, međutim, naglasiti da na svojstven način preduzeća koja su više izvozno orijentisana u manjoj meri koriste usluge logističkih centara nego preduzeća u čijem slučaju udeo izvoza u prihodu od prometa čini 11%-50%. Istovremeno je neophodno istaći da izuzetno mali broj preduzeća koristi usluge logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije, dakle ne može se ustanoviti u

statističkom pogledu značajna korelacija između izvozne orijentisanosti i korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije.

Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu poznatosti logističkih centara u zavisnosti od udela izvoza:

Tabela 46.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od udela izvoza

Udeo izvoza u prihodu od prometa	koristi	ne koristi
prelazi 50%-ot	1	14
11%-50%	2	14
1%-10%	0	18
ne dostiže 1%-ot	0	55
Ukupno	3	101

Dijagram 45.: Poznatost logističkih centara u zavisnosti od udela izvoza

Analizirajući vreme koje je proteklo od osnivanja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore može se konstatovati da preduzeća sa dužim vekom postojanja u većem broju koriste usluge logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije. Neophodno je, međutim, ponovo istaći da izuzetno mali broj preduzeća koristi usluge logističkih centara koji se nalaze u pomenutoj zoni, dakle ne može se ustanoviti korelacija koja je sa statističkog aspekta značajna. Nizak broj preduzeća se ogleda i u tome da nijedno preduzeće mlađe od 10 godina ne koristi usluge logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije, dok je u slučaju preduzeća starijih od 10 godina taj procenat 3,7 %.

Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od vremena osnivanja preduzeća:

Tabela 47.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od vremena osnivanja preduzeća:

Preduzeće osnovano	koristi	ne koristi
pre više od 10 godina	3	78
pre 6-10 godina	0	12
pre 2-5 godina	0	8
pre manje od 2 godine	0	3
Ukupno	3	101

Dijagram 46.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od vremena osnivanja preduzeća:

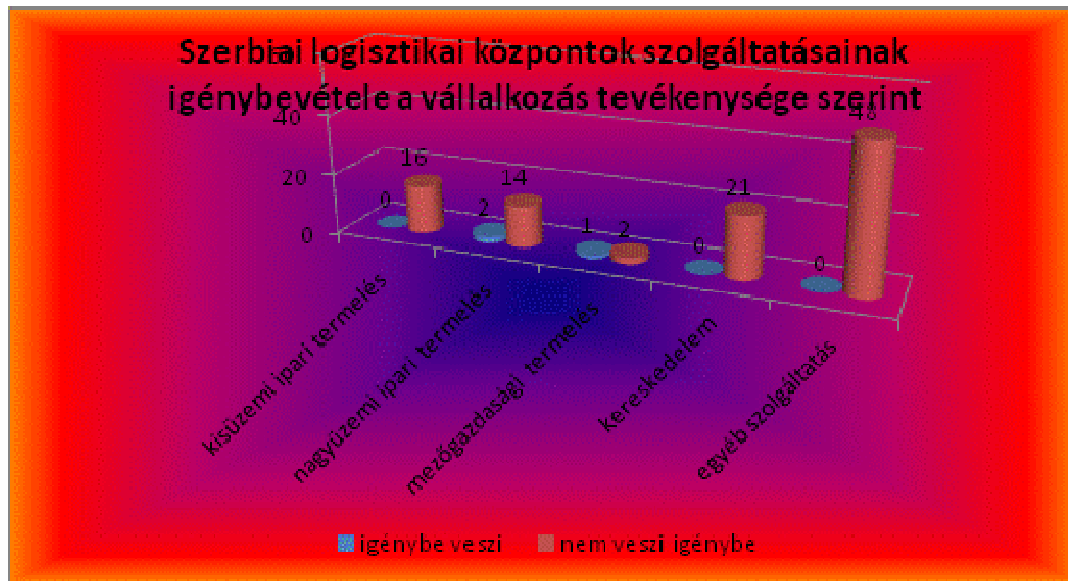
U pogledu tipa delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore odnosno korišćenja usluga logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije nismo ustanovili sa statističkog aspekta značajnu korelaciju. Iznenađujuće je, međutim, da najčešće preduzeća koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom koriste usluge logističkih centara u pograničnoj

zoni Srbije, što je u suprotnosti sa stanjem koje smo u pogledu korišćenja usluga logističkih centara konstatovali u našoj zemlji. Na ovom rezultatu, međutim, možemo zahvaliti jednom preduzeću koje se bavi poljoprivrednom proizvodnjom, dakle može se pripisati slučajnosti. Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća:

Tabela 48.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća:

Tip delatnosti preduzeća	koristi	ne koristi
mala privreda	0	16
industrijska proizvodnja	2	14
poljoprivredna proizvodnja	1	2
trgovina	0	21
ostale usluge	0	48
Ukupno	3	101

Dijagram 47.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća:

Naši podaci ukazuju na činjenicu da veća preduzeća imaju izraženije potrebe u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije. Ovu korelaciju dokazuje rezultat prema kojem 7% preduzeća sa više od 200 zaposlenih koristi usluge pomenutih logističkih centara, dok je taj procenat u slučaju preduzeća čiji se broj zaposlenih kreće od 50 do 200 iznosi 12,5%, a preduzeća čiji je broj zaposlenih manji od 50 uopšte ne koriste usluge logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije.

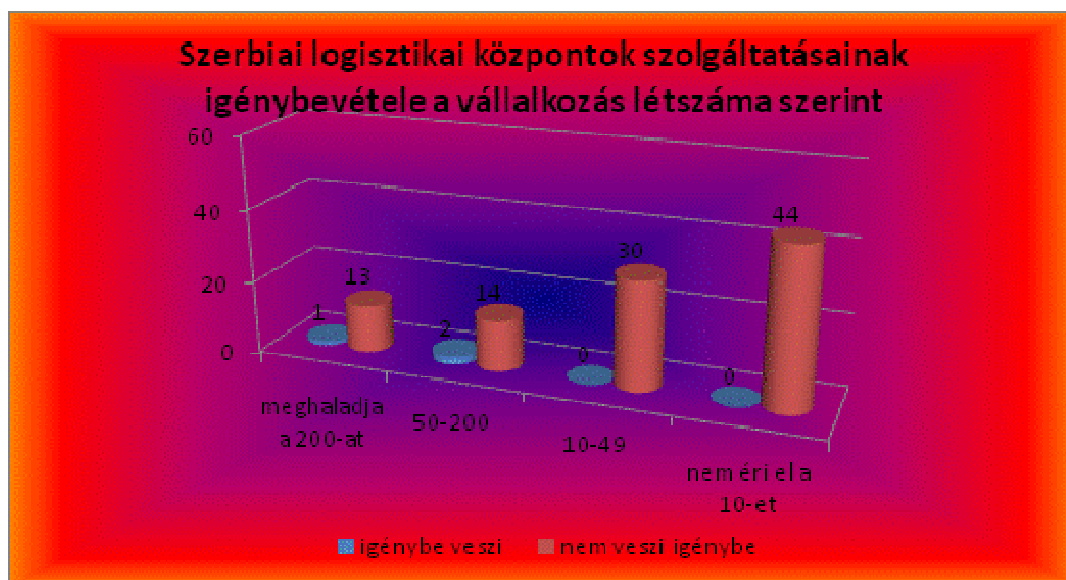
Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

Tabela 49.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

Broj zaposlenih u preduzeću	koristi	ne koristi
preko 200	1	13

50-200	2	14
10-49	0	30
manje od 10	0	44
Ukupno	3	101

Dijagram 48.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

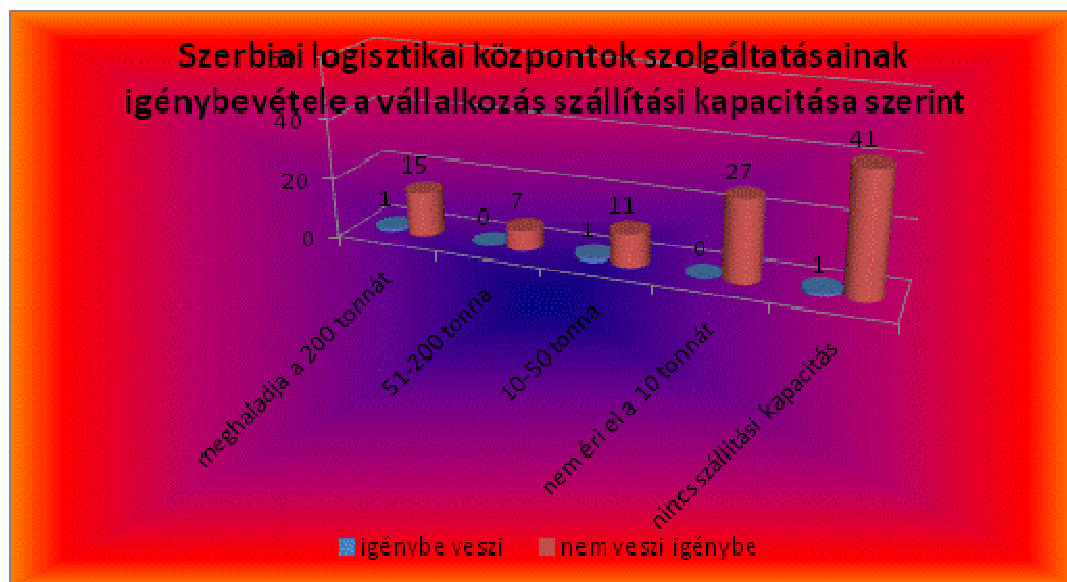
Na osnovu analize tabela kontingencije nismo ustanovili korelaciju između prevoznog kapaciteta i korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije. Preduzeća koja raspolažu velikim i malim prevoznim kapacitetom, odnosno uopšte ne raspolažu njime podjednako koriste usluge logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u srazmeri manjoj od jedne desetine. Dakle vredi istaći da **kako u pogledu preduzeća sa velikim, tako i u pogledu preduzeća sa malim prevoznim kapacitetom ima prostora za značajan razvoj sa aspekta korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije.**

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od prevoznih kapaciteta preduzeća:

Tabela 50.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od prevoznih kapaciteta preduzeća:

Prevozni kapacitet preduzeća	koristi	ne koristi
preko 200 tona	1	15
51-200 tona	0	7
10-50 tona	1	11
manje od 10 tona	0	27
ne postoji prevozni kapacitet	1	41
Ukupno	3	101

Dijagram 49.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od prevoznih kapaciteta preduzeća:

Na osnovu analize tabela kontingencije preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom imaju izraženije potrebe u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije od onih preduzeća koja ne raspolažu skladišnim kapacitetom. Međutim, u ovom pogledu nema značajne razlike između pomenute dve kategorije preduzeća. Naime, samo 4,3% preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetima koristi usluge logističkih centara u pograničnoj regiji Srbije, dok je taj procenat u slučaju preduzeća koja ne raspolažu skladišnim kapacitetom 0%.

Sledeća tabela odnosno dijagram predstavlja apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Tabela 51.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Raspolaganje skladišnim kapacitetom	koristi	ne koristi
postoji skladišni kapacitet	3	67
ne postoji skladišni kapacitet	0	34
Ukupno	3	101

Dijagram 50.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Na osnovu analize tabela kontingencije nismo ustanovili korelaciju između korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije i udela izvoza u neto prihodu od prometa. Potrebno je, međutim, naglasiti da su na svojstven način upravo preduzeća koja su najviše izvozno orijentisana u nešto manjoj meri zainteresovana za korišćenje usluga logističkih centara nego preduzeća kod kojih je udeo izvoza u neto prihodu od prometa svega 1%-10%. Istovremeno je važno istaći da je mnogo veći broj preduzeća zainteresovan za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije nego što ih momentalno koristi, tojest **za**

očekivati je da će logistički centri u pograničnoj zoni Srbije u bliskoj budućnosti verovatno proći kroz značajan razvoj, prvenstveno putem preduzeća kod kojih je izvoz prilično velik.

Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od udela izvoza:

Tabela 52.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od udela izvoza

Udeo izvoza u prihodu od prometa	zainteresovano je	nije zainteresovano
prelazi 50%-ot	5	10
11%-50%	3	13
1%-10%	7	11
ne dostiže 1%-ot	6	49
Ukupno	21	83

Dijagram 51.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od udela izvoza

Posmatrajući vreme koje je proteklo od osnivanja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore može se konstatovati da preduzeća koja duže vreme posluju pokazuju veće interesovanje za korišćenje usluga logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije. Nijedno preduzeće koje je osnovano pre maje od 2 godine nije zainteresovano za korišćenje usluga pomenutih centara, dok je u slučaju preduzeća koja posluju već duže od 10 godina zainteresovanost blizu 22%.

Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od vremena osnivanja preduzeća:

Tabela 53.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od vremena osnivanja preduzeća:

Preduzeće osnovano	zainteresovano je	nije zainteresovano
pre više od 10 godina	18	63
pre 6-10 godina	2	10

pre 2-5 godina	1	7
pre manje od 2 godine	0	3
Ukupno	21	83

Dijagram 52.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od vremena osnivanja preduzeća:

Na osnovu analize tipa delatnosti kojom se bave preduzeća koja su dostavila svoje odgovore nismo ustanovili sa statističkog aspekta značajnu korelaciju sa zainteresovanošću za korišćenjem usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije. Za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije zainteresovana je približno jedna trećina preduzeća bez obzira da li se ona bave industrijskom ili poljoprivrednom proizvodnjom. Izuzetak čine samo uslužna preduzeća koja pokazuju nešto manju zainteresovanost.

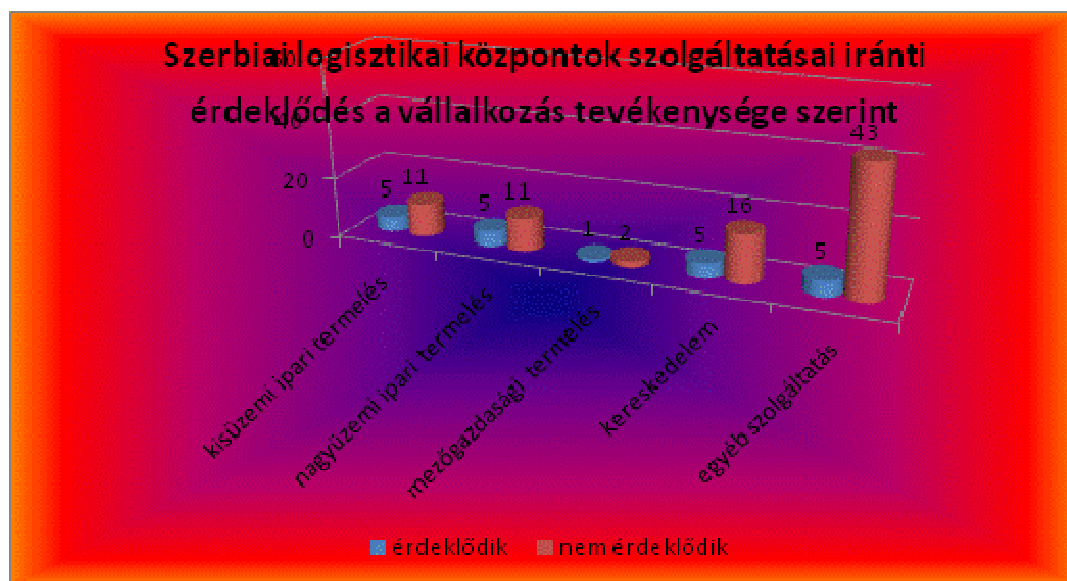
Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od tipa delatnosti

preduzeća:

Tabela 54.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća:

Tip delatnosti preduzeća	zainteresovano je	nije zainteresovano
mala privreda	5	11
industrijska proizvodnja	5	11
poljoprivredna proizvodnja	1	2
trgovina	5	16
Ostale usluge	5	43
Ukupno	21	83

Dijagram 53.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od tipa delatnosti preduzeća:

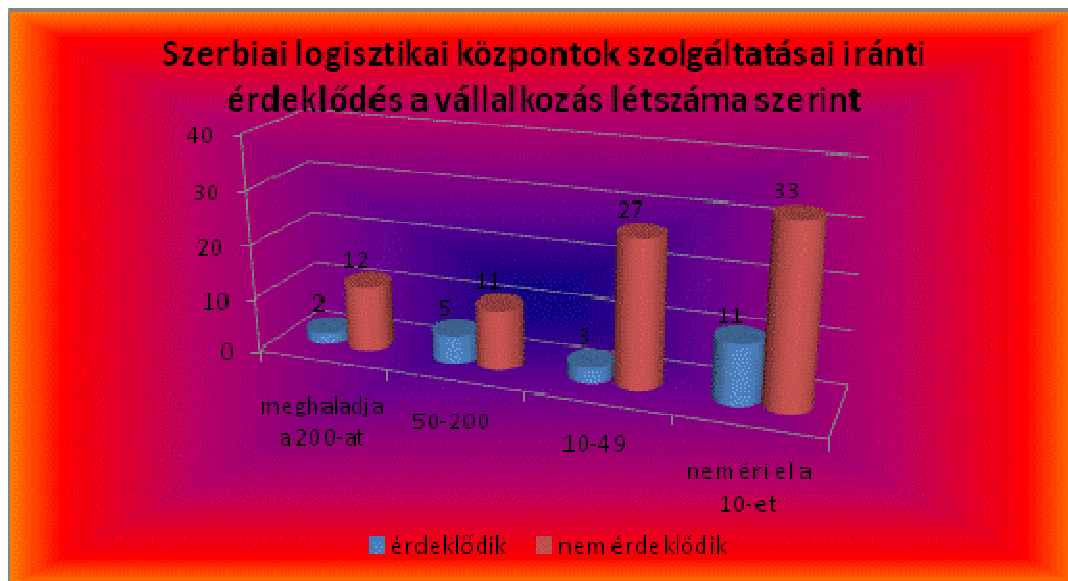
Naši podaci upućuju na to da ne postoji korelacija između veličine preduzeća i zainteresovanosti za korišćenje usluga logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije. Nepostojanje ovakve korelacije dokazuje podatak da je zainteresovanost u slučaju preduzeća sa više od 200 zaposlenih 14%, u slučaju preduzeća sa 50 do 20 zaposlenih 31,25% dok je svega desetina preduzeća sa 10 do 49 zaposlenih zainteresovana za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije.

Sledeća tabela i dijagram predstavljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

Tabela 55.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

Broj zaposlenih u preduzeću	zainteresovano je	nije zainteresovano
preko 200	2	12
50-200	5	11
10-49	3	27
manje od 10	11	33
Ukupno	21	83

Dijagram 54.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od broja zaposlenih u preduzeću:

Na osnovu analize tabela kontingencije nismo ustanovili korelaciju između korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije i prevoznog kapaciteta. Za korišćenje usluga su u najvećem procentu zainteresovana preduzeća koja raspolažu prevoznim kapacitetom od 51-200 tona. Posle njih slede preduzeća čiji je prevozni kapacitet 10-50 tona, dakle može se konstatovati da je zainteresovanost za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije nešto veća u slučaju preduzeća koja raspolažu prevoznim kapacitetom srednjih razmera.

Sledeća tabela i dijagram predstvaljaju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća:

Tabela 56.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća:

Prevozni kapacitet preduzeća	zainteresovano je	nije zainteresovano
preko 200 tona	3	13
51-200 tona	3	4
10-50 tona	3	9
manje od 10 tona	5	22
ne postoji prevozni kapacitet	7	35
Ukupno	21	83

Dijagram 55.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od prevoznog kapaciteta preduzeća:

Prema analizi tabela kontingencije preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom pokazuju izraženije interesovanje za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj regiji Srbije nego ona koja ne raspolažu skladišnim kapacitetom. Između ova dva tipa preduzeća postoji relativno velika razlika. Naime, 27% preduzeća koja raspolažu skladišnim kapacitetom pokazuje interesovanje za korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije, dok je ovaj procenat u slučaju preduzeća koja ne raspolažu skladišnim kapacitetom svega 5,9%.

Sledeća tabela i dijagram prikazuju apsolutnu odnosno relativnu učestanost u pogledu korišćenja usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom:

Tabela 57.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom

Raspolaganje skladišnim kapacitetom	zainteresovano je	nije zainteresovano
-------------------------------------	-------------------	---------------------

postoji skladišni kapacitet	19	51
ne postoji skladišni kapacitet	2	32
Ukupno	21	83

Dijagram 56.: Korišćenje usluga logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije u zavisnosti od raspolaganja skladišnim kapacitetom

4. Zaključci

Podaci prikupljeni tokom istraživanja su uglavnom potvrdili, odnosno nisu opovrgli naše osnovne pretpostavke. U završnom delu studije predstavljamo zaključke do kojih smo došli u vezi sa našim prethodno iznetim pretpostavkama.

1. Korišćenje usluga logističkih centara u Regiji južne nizije nije na odgovarajućem nivou

Svega jedna petina preduzeća koja su dostavila svoje odgovore koristi usluge logističkih centara, dakle rezultati potvrđuju da **korišćenje usluga logističkih centra u Regiji južne nizije zaista nije na odgovarajućem nivou**. Ovaj podatak ujedno pokazuje i to da pred logističkim centrima u Regiji južne nizije stoje ozbiljne mogućnosti ako putem razvoja svojih usluga uspeju dopreti do šireg kruga preduzeća.

2. Preduzeća ne poznaju logističke centre u Regiji južne nizije u dovoljnoj meri

Tri četvrtine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore ne poznaje logističke centre u Regiji južne nizije, odnosno na osnovu naših podataka preduzeća **zaista ne poznaju u dovoljnoj meri logističke centre u Regiji južne nizije**. Ovaj podatak nedvosmisleno upućuje na to da pred logističkim centrima u Regiji južne nizije stoje ozbiljne mogućnosti ako svoje usluge promovišu u što širem krugu.

3. Relativno mali broj preduzeća planira korišćenje usluga logističkih centara u regiji južne nizije

Od preduzeća koja su dostavila svoje odgovore, a momentalno ne koriste usluge logističkih centara svega 10,8% planira da ih u naredne dve godine koristi, tojest naši podaci potvrđuju da **relativno mali broj preduzeća planira korišćenje usluga logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije**. To je nepovoljan rezultat, jer upućuje na to da trenutno mali broj preduzeća planira da koristi pomenute usluge mada bi se situacija verovatno promenila u slučaju podizanja nivoa usluga.

4. Preduzeća su zadovoljna uslugama logističkih centara koji se nalaze u Regiji južne nizije

U suštini broj zadovoljnih preduzeća nije bio mali. Svega jedno preduzeće je stepen zadovoljnosti uslugama označilo najnižom ocenom 1. U proseku preduzeća su srednje zadovoljna uslugama logističkih centara što izražava i prosečna ocena 3,42, dakle **u suštini naši rezultati su u saglasnosti sa pretpostavkom da su preduzeća zadovoljna uslugama logističkih centara u Regiji južne nizije**. Neophodno je, međutim, dodati da je takođe mali broj preduzeća ocenilo usluge logističkih centara sa 5, odnosno može se reći da su preduzeća relativno zadovoljna pomenutim uslugama, ali se one znatno mogu poboljšati.

5. Prilikom korišćenja usluga logističkih centara u Regiji južne nizije preduzeća pre svega imaju u vidu troškove

Naši podaci **ne potvrđuju pretpostavke prema kojima prilikom korišćenja usluga logističkih centara u Regiji južne nizije preduzeća pre svega imaju u vidu troškove**, jer oko polovine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore smatra da je pouzdanost najvažniji aspekt prilikom korišćenja usluga pomenutih centara. Troškove takođe veliki broj preduzeća smatra relevantnim, međutim njih je manje od onih koji smatraju da je pouzdanost najvažnija. Svi ovi rezultati ukazuju na to da bi logistički centri u Regiji južne nizije pre svega trebali jačati pouzdanost i smanjiti troškove svojih usluga kako bi ih što veći broj preduzeća koristio.

6. Potreba za korišćenjem usluga logističkih centara u Regiji južne nizije je povezana sa izvoznom orijentisanošću preduzeća

Preduzeća u čijem neto prihodu od prometa veći udeo čini izvoz u većoj meri koriste usluge logističkih centara. Dakle, poželjno je da se logistički centri u regiji južne nizije više okrenu ka potrebama izvozno orijentisanih preduzeća. Na osnovu analize tabela kontingencije preduzeća kod kojih je udeo izvoza u neto prihodu od prometa značajan u većem procentu planiraju korišćenje usluga logističkih centara. Dakle, može se konstatovati da je analiza

stvarnog i planiranog korišćenja usluga logističkih centara u zavisnosti od izvozne orijentisanosti dala veoma slične rezultate. Prema tome naši podaci **potvrđuju da je potreba za uslugama logističkih centara povezana sa izvoznom orijentisanošću preduzeća.**

7. Potreba za uslugama logističkih centara u Regiji južne nizije je povezana sa vekom poslovanja preduzeća

Na osnovu analize perioda koji je protekao od osnivanja preduzeća može se konstatovati da preduzeća koja već duže vreme posluju u većem procentu koriste usluge logističkih centara. U ovom pogledu postoji relativno jaka korelacija. Ovi rezultati se verovatno mogu objasniti time što se pretpostavlja da su mlađa preduzeća ujedno i manja, stoga se kod njih još nije pojavila potreba za korišćenjem usluga logističkih centara, što ukazuje na to da logistički centri u Regiji južne nizije mogu dugoročno da računaju preventivno sa preduzećima koja već duže posluju jer je njihovo poslovanje stabilnije od onih sa kraćim vekom postojanja. Na osnovu analize perioda koji je protekao od osnivanja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore može se konstatovati da preduzeća koja duže postoje u većem procentu planiraju korišćenje usluga logističkih centara. Ovaj rezultat ponovno ukazuje na to da logistički centri prvenstveno mogu da računaju sa preduzeća sa dužim vekom postojanja. Sumirajući prethodno iznete činjenice može se konstatovati da **je vek postojanja preduzeća zaista u korelaciji sa potrebom korišćenja usluga logističkih centara.**

8. Potreba za korišćenjem usluga logističkih centara u Regiji južne nizije je povezana sa tipom delatnosti preduzeća

Između tipa delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore i korišćenja usluga logističkih centara u Regiji južne nizije postoji jaka korelacija. To veoma dobro pokazuju dva ekstremna slučaja. Preduzeća koja se bave industrijskom proizvodnjom daleko najčešće koriste usluge logističkih centara, što je obzirom na vrstu njihove delatnosti shvatljivo. Drugi ekstremni slučaj – da preduzeća koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom najređe koriste

usluge logističkih centara - se može smatrati iznenađujućim. Međutim, to je u tolikoj mjeri tačno da nijedno preduzeće koje se bavi poljoprivrednom proizvodnjom ne koristi uslugelogističkih centara. Ovaj rezultat može da ukazuje na to da bi logistički centri u Regiji južne nizije trebali staviti veći akcenat na potrebe agrarnih preduzeća, posebno obzirom na to da se nalaze u poljoprivrednoj regiji. U pogledu stvarnog i planiranog korišćenja usluga logističkih centara smo dobili veoma slične rezultate, što dokazuje da **potreba za uslugama logističkih centara zaista zavisi od tipa delatnosti preduzeća.**

9. Potreba za korišćenjem usluga logističkih centara u Regiji južne nizije zavisi od broja zaposlenih u preduzeću

Analiza tabela kontingencije potvrđuje našu pretpostavku da veća preduzeća u većoj mjeri koriste usluge logističkih centara, jer se u njihovom slučaju češće može ukazati delatnost koja zahteva saradnju logističkih centara. Ova činjenica, međutim, istovremeno može ukazivati i na to da bi logistički centri u Regiji južne nizije trebali staviti veći akcenat na zadovoljavanje potreba manjih preduzeća jer u tom pogledu još postoje značajni razvojni kapaciteti. Na osnovu analize tabela kontingencije bilo bi teško ustanoviti korelaciju između veličine preduzeća i korišćenja usluga logističkih centara, stoga ne možemo izjaviti da veći broj zaposlenih automatski znači intenzivnije korišćenje usluga u budućnosti. Sumirajući prethodno iznete rezultate, **ne može se nedvosmisleno potvrditi da potreba korišćenja usluga logističkih centara zavisi od broja zaposlenih u preduzeću, jer su trenutne i planirane potrebe korišćenje usluga dale veoma različite pokazatelje.**

10. Potreba za korišćenjem usluga logističkih centara u Regiji južne nizije je povezana sa prevoznim kapacitetom preduzeća

Analiza tabela kontingencije takođe potvrđuje našu pretpostavku da preduzeća sa većim kapacitetom prevoza pokazuju ozbiljniju potrebu za korišćenjem usluga logističkih centara. To je u potpunosti očekivani rezultat, jer je veći prevozni kapacitet povezan sa većim

logističkim potrebama. Vredi, međutim, napomenuti da logistički centri imaju velike mogućnosti razvoja u pogledu zadovoljavanja potreba preduzeća sa velikim i malim prevoznim kapacitetom podjednako. Međutim, bilo bi teško ustanoviti korelaciju između prevoznog kapaciteta i planiranog korišćenja usluga logističkih centara. Zbog toga ne možemo izjaviti da veći prevozni kapacitet ujedno znači intenzivnije korišćenje usluga logističkih centara u budućnosti. Sumirajući gore pomenute rezultate može se reći da **nismo mogli nedvosmisleno potvrditi pretpostavku da je potreba za uslugama logističkih centara povezana sa prevoznim kapacitetom preduzeća, jer je analiza trenutne i planirane potrebe za korišćenjem usluga logističkih centara pokazala veoma različite rezultate.**

11. Poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije je u korelaciji sa izvoznom orijentisanošću preduzeća

Na osnovu analize tabela kontingencije **nismo utvrdili nedvosmislenu korelaciju između udela izvoza u neto prihodu od prometa anketiranih preduzeća i njihovog poznavanja logističkih centara u Regiji južne nizije., odnosno nismo mogli potvrditi našu pretpostavku.** U svakom slučaju, podaci ukazuju na to da je neophodno jačati poznatost logističkih centara i to prvenstveno u krugu preduzeća koja su izrazito izvozno orijentisana.

12. Poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije je povezana sa dužinom veka poslovanja preduzeća

Analizirajući vremenski period koji je protekao od osnivanja preduzeća koja su dostavila svoje odgovore može se konstatovati da preduzeća koja duže posluju u većoj meri poznaju logističke centre u Regiji južne nizije, odnosno **naši podaci potvrđuju da je poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije povezana sa vekom poslovanja preduzeća.** Moguće objašnjenje za to je da su mlađa preduzeća imala manje vremena da upoznaju logističke centre. Ali u tom pogledu može se govoriti samo o slaboj korelaciji. Rezultati pokazuju da logistički centri u Regiji južne nizije treba da nastoje da postanu poznatiji prvenstveno u krugu preduzeća sa kraćim vekom postojanja.

13. Poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije je povezana sa tipom delatnosti

preduzeća

Između tipa delatnosti preduzeća koja su dostavila svoje odgovore **odnosno poznavanja logističkih centara u Regiji južne nizije ne može se ustanoviti nedvosmislena korelacija, odnosno nismo mogli potvrditi našu pretpostavku.** Preduzeća koja se bave industrijskom odnosno poljoprivrednom proizvodnjom u najvećoj meri poznaju logističke centre. Uopšteno se može reći da neovisno od tipa delatnosti preduzeća treba raditi na jačanju poznatosti logističkih centara u Regiji južne nizije.

14. Poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije je povezana sa brojem zaposlenih u preduzeću

Na osnovu analize tabela kontingencije veća preduzeća bolje poznaju logističke centre u Regiji južne nizije, što **potvrđuje našu pretpostavku da je poznatost logističkih centara u korelaciji sa brojem zaposlenih u preduzeću.** Mogući razlog za to je da se u njihovom slučaju češće javlja delatnost koja zahteva poznavanje logističkih centara. Prethodni podatak istovremeno može da upućuje i na to da bi logistički centri u Regiji južne nizije trebali da jačaju svoju poznatost u krugu malih preduzeća jer su u tom pogledu uočeni ozbiljni nedostaci.

15. Poznatost logističkih centara u Regiji južne nizije je povezana sa prevoznim kapacitetima preduzeća

Na osnovu analize tabela kontingencije preduzeća koja raspolažu veći prevoznim kapacitetom bolje poznaju logističke centre u Regiji južne nizije, odnosno **to potvrđuje našu pretpostavku da je poznatost logističkih centara povezana sa prevoznim kapacitetom preduzeća.** To je u potpunosti očekivani rezultat, jer – kako smo na to gore ukazali – veći prevozni kapacitet povlači za sobom veće potrebe za logističkim uslugama, tako i poznavanjem logističkih centara. Vredi, međutim, napomenuti da korelacija između obima prevoznog kapaciteta i poznavanja logističkih centara u Regiji južne nizije nije previše jaka,

106

što ukazuje na to da je neophodno raditi na promovisanju logističkih centara Regije južne nizije u krugu preduzeća sa velikim i malim prevoznim kapacitetom podjednako

16. U pogledu železničkog, vodnog odnosno vazdušnog transporta postoje neiskorišćene mogućnosti kako u pogledu nabavke, tako i pogledu transporta proizvedene robe

U slučaju velike većine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore u pogledu distribucije prevladava drumski transport. Kod svega nekoliko preduzeća igra značajnu ulogu kombinovani ili vodni transport. Slično distribuciji, nabavka raznih sirovina i proizvoda takođe se odvija prvenstveno putem drumskog saobraćaja. Ovi rezultati dakle **potvrđuju našu pretpostavku da u pogledu železničkog, vodnog odnosno vazdušnog transporta postoje neiskorišćene mogućnosti kako u pogledu nabavke, tako i pogledu transporta proizvedene robe.**

17. Kooperacija između mađarskih i srpskih preduzeća je slaba

Svega nešto više od desetine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore ostvaruje saradnju sa srpskim preduzećima, što potvrđuje da je **saradnja između mađarskih i srpskih preduzeća zaista slaba**. Gore pomenuti procenat se može smatrati relativno malim obzirom da se sedište većine preduzeća koja su dostavila svoje odgovore nalazi u županiji koja se graniči sa Srbijom. Sve to ukazuje na činjenicu da u pogledu saradnje mađarskih i srpskih preduzeća postoje ozbiljne mogućnosti i osnov može biti razvoj logističkih centara koji igraju značajnu ulogu u prometu robe između Mađarske i Srbije.

18. Mali broj domaćih preduzeća koristi usluge logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije

Neznatan procenat – svega 3% - preduzeća koja su dostavila svoje odgovore koristi usluge logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije, dakle **potvrđena je naša**

pretpostavka da mali broj domaćih preduzeća koristi usluge logističkih centara koji se nalaze u pograničnoj zoni Srbije. Gore pomenuti mali procenat ukazuje na neiskorišćene mogućnosti saradnje između dve zemlje, kao i na to da je trenutno u pogledu logističkih centara u pograničnoj zoni Srbije neophodan značajni razvoj. Pomenuti razvoj je moguć u slučaju konsolidacije političkog sistema u Srbiji, odnosno približavanju Evropskoj uniji i paralelno s tim korišćenje finansijskih izvora Unije. Tu je potrebno dodati da je od sredstava Unije koja su nam dostupna i u našoj domovini potrebno više ulagati u razvoj logističkih centara u Regiji južne nizije.

19. Preduzeća ne smatraju da je harmonizacija razvoja logističkih centara između Mađarske i Srbije važna

Relativno veliki broj preduzeća je ocenilo značaj harmonizacije sa najnižom (1) odnosno najvišom (5) ocenom, ali najveći broj preduzeća ovom pitanju pridaje srednji značaj. Prosečna ocena je bila 3,04, odnosno **rezultati nisu potvrdili našu pretpostavku da preduzeća ne smatraju da harmonizacije razvoja logističkih centara između Mađarske i Srbije nevažna.** Preduzeća uglavnom smatraju da ne treba zanemariti mogućnost harmonizacije razvoja logističkih centara između dve zemlje, međutim ne može se reći da joj pridaju poseban značaj. Potrebno je, međutim, dodati da bi upoznavanje sa njihovim mogućnostima verovatno doprinelo tome da harmonizaciju smatraju značajnijom.